

(Interreg V-A) Litwa-Polska

Dokument programu współpracy
Ostateczna wersja ROBOCZA, 21.07.2014 r.

Szablon dokumentu programu współpracy opiera się na wzorze dla programów EWT w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, zawartym w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 288/2014 z dn. 25 lutego 2014 r., a także „Projekcie wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie treści programu współpracy” - wersja 5 z dn. 08.05.2014 r.

**Wzór dla programów współpracy w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”
do**

ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO KOMISJI (UE) Nr .../..

ustanawiającego zasady, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do wzorów dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”

CCI	2014TC16RFCB031	
Tytuł	(Interreg V-A) Litwa-Polska	
Wersja	Ostateczna wersja ROBOCZA, 11.07.2014 r.	
Pierwszy rok	2014	
Ostatni rok	2023	
Kwalifikowalny od	01.01.2014	
Kwalifikowalny do	31.12.2023	
Decyzja KE nr	<0.8 type='S' input='G'>>	
Data decyzji KE	<0.9 type='D' input='G'>>	
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	<0.10 type='S' maxlength='20' input='M'>>	
Data decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	<0.11 type='D' input='M'>>	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	<0.12 type='D' input='M'>>	
Regiony NUTS objęte programem współpracy	LT001	Alytaus apskritis
	LT002	Kauno apskritis
	LT004	Marijampolės apskritis
	LT007	Tauragės apskritis
	LT00A	Vilniaus apskritis (oprócz Wilna)
	PL343	Białostocki
	PL345	Suwalski
	PL623	Ełcki

Spis treści

SEKCJA 1. STRATEGIA.....	5
1.1. Strategia dotycząca sposobu przyczynienia się programu współpracy do unijnej strategii na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	5
1.2. Uzasadnienie przydziału środków finansowych.....	16
SEKCJA 2. OPIS OSI PRIORYTETOWYCH.....	22
Sekcja 2A. Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna	22
2.A.1. Oś priorytetowa 1: Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami	22
2.A.2. Oś priorytetowa 2: Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	25
2.A.3. Oś priorytetowa 3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	30
2.A.4. Oś priorytetowa 4: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	33
Sekcja 2B. Opis osi priorytetowych dla pomocy technicznej	45
2.B.1. Oś priorytetowa – pomoc techniczna.....	45
SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY.....	47
3.1. Roczna pula środków finansowych z EFRR (w EUR).....	47
3.2. Całkowita pula środków finansowych z EFRR i współfinansowanie krajowe (w EUR).....	47
3.3. Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego	48
SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO	49
4.1. Opis zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego stosowanego w ramach PW	49
4.2. Wkład planowanych interwencji w strategię makroregionalną oraz strategię na rzecz basenu morskigo.....	50
SEKCJA 5. PRZEPISY WYKONAWCZE DOTYCZĄCE PROGRAMU WSPÓŁPRACY	52
5.1. 5.1. Właściwe instytucje i organy	52
5.2. Procedura utworzenia Wspólnego Sekretariatu.....	53
5.3. Streszczenie ustaleń dotyczących zarządzania i kontroli	54
5.4. Podział zobowiązań między uczestniczące państwa członkowskie w przypadku korekt finansowych nałożonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję.....	66
5.5. Stosowanie euro	67
5.6. Udział partnerów	67
SEKCJA 6. KOORDYNACJA	70
SEKCJA 7. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH NAKŁADANYCH NA BENEFICJENTÓW	72
SEKCJA 8. POLITYKI HORYZONTALNE	73
8.1. Zrównoważony rozwój	73
8.2. Równe szanse i niedyskryminacja.....	73
8.3. Równouprawnienie płci	74
SEKCJA 9. ELEMENTY DODATKOWE.....	76

9.1. Ocena wykonania programu współpracy	76
9.2. Wykaz partnerów biorących udział w przygotowaniach programu współpracy	78

SEKCJA 1. STRATEGIA

1.1. Strategia dotycząca sposobu oddziaływania programu współpracy na unijną strategię na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Wprowadzenie

Program współpracy Interreg V-A Litwa-Polska (dalej „Program”) jest kontynuacją współpracy rozpoczętej wraz z Programem Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013.

Obszar Programu

Kwalifikowany obszar Programu składa się z 8 jednostek terytorialnych: 5 południowo-zachodnich okręgów Litwy i 3 północno-wschodnich podregionów Polski. Całkowita powierzchnia obszaru Programu¹ wynosi 49 434 km². Regiony (na poziomie NUTS-3) kwalifikujące się do udziału w Programie po obu stronach granicy to:

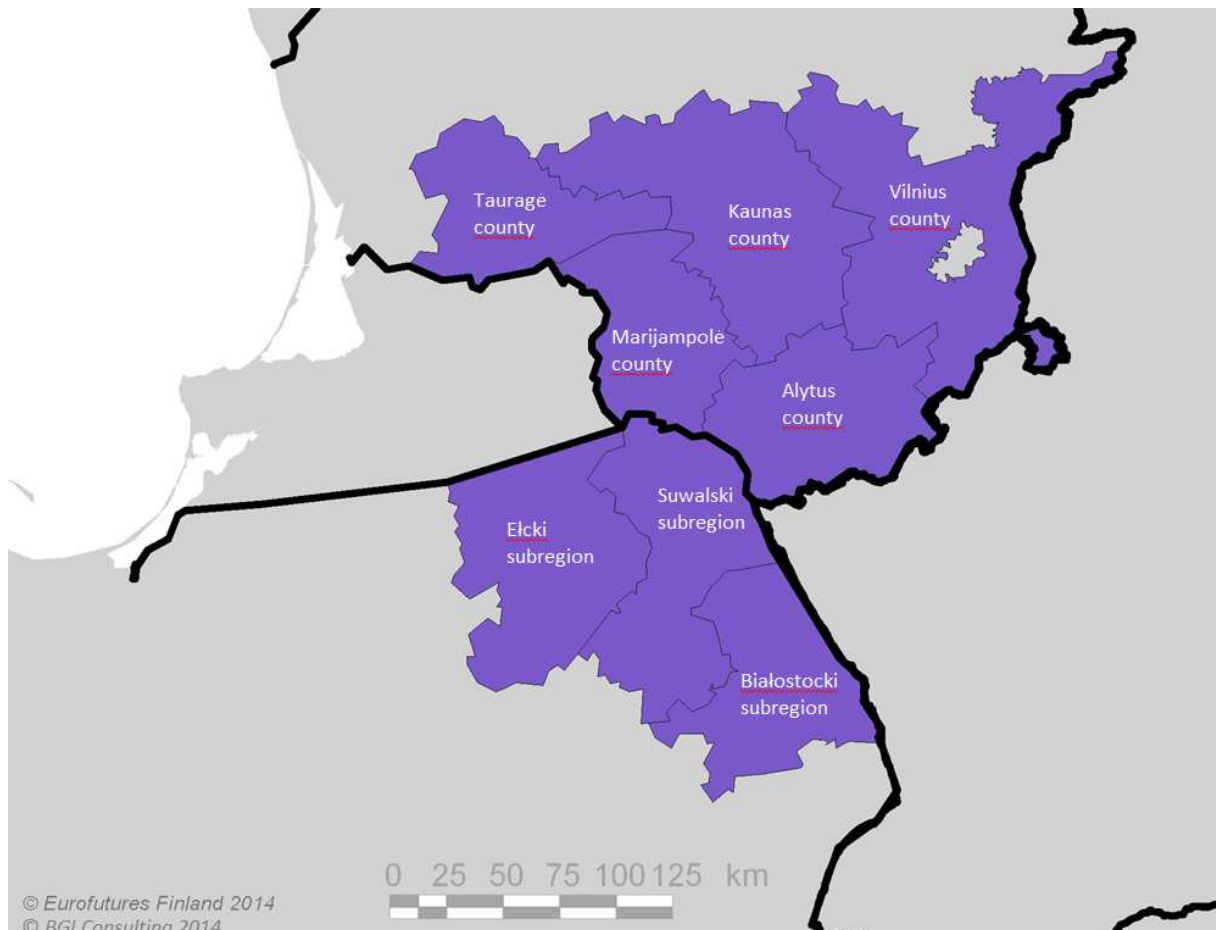
- okręg olicki (Litwa) (lit. *Alytaus apskritis*);
- okręg kowieński (Litwa) (lit. *Kauno apskritis*);
- okręg mariampolski (Litwa) (lit. *Marijampolės apskritis*);
- okręg tauroski (Litwa) (lit. *Tauragės apskritis*);
- okręg wileński (oprócz Wilna) (Litwa) (lit. *Vilniaus apskritis*);
- podregion ełcki (Polska);
- podregion suwalski (Polska);
- podregion białostocki (Polska).

Liczba ludności na obszarze Programu to 2346857² mieszkańców. Gęstość zaludnienia na kwalifikowanym obszarze Programu wynosi 47,5³ mieszkańca na km².

¹ Według danych z 2013 r. ze statystyk litewskich, GUS (Polska).

² Według danych z 2013 r. ze statystyk litewskich, GUS (Polska).

³ Wyliczenia BGI Consulting według danych z 2013 r. ze statystyk litewskich, GUS (Polska).

Rysunek 1. Mapa obszaru Programu

Kluczowe atuty rozwojowe i wyzwania dla współpracy transgranicznej

Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze

Obszar Programu jest wyjątkowy z uwagi na mocno zróżnicowaną i malowniczą przyrodę, stanowiącą podstawę dla różnorodności miejsc turystycznych. Zróżnicowane krajobrazy regionu obejmują liczne wyjątkowe pomniki przyrody, w tym lasy, doliny rzek, wzniesienia, jak również wiele rozmaitych akwenów: jeziora, rzeki, źródła, itd. Obszary zalesione zajmują w przybliżeniu jedną trzecią terytorium Programu zarówno po litewskiej, jak i po polskiej stronie granicy, a w niektórych regionach stanowią aż niemal 50 procent całego obszaru. Liczne obszary chronione, takie jak parki narodowe i rezerваты z unikatowymi krajobrazami, utworzone na mocy przepisów prawa krajowego oraz obszary NATURA 2000, włączone do krajowych i europejskich programów ochrony przyrody, odgrywają znaczącą rolę w branży turystycznej regionu, przyczyniając się do rozwoju ekoturystyki na obszarze Programu.

Niektóre części obszaru Programu są szczególnie dobrze dostosowane do potrzeb zarówno turystyki lokalnej, jak i międzynarodowej. Na uwagę zasługują oficjalnie uznawane miejscowości uzdrowiskowe, np. Birsztany w okręgu kowieńskim, Druskienniki w okręgu olickim, Gołdap w podregionie elckim czy Augustów w podregionie suwalskim, z licznymi ośrodkami SPA, centrami uzdrowiskowymi i sanatoriami. Unikatowe zasoby naturalne, takie jak wody mineralne, błota, olejki eteryczne, itp. stanowią podstawę dla wysokiej jakości usług zdrowotnych i wypoczynkowych, przyciągając zarówno gości z kraju, jak i turystów zagranicznych zamieszkujących blisko granicy. Jednakże, zważywszy na bogactwo zasobów naturalnych i sprzyjającą sytuację środowiskową obszaru Programu, ten rodzaj

usług powinien być poddawany dalszemu rozwojowi.

Pozostając bliskimi sąsiadami, Polska i Litwa przez cztery wieki były ze sobą związane unią personalną pod panowaniem króla (XIV-XVI w.) oraz realną unią polityczną, stanowiąc Rzeczpospolitą Obojga Narodów (XVI-XVIII w.). Z uwagi na wspólną historię, wartości kulturowe między Litwą i Polską podtrzymywane były przez stulecia po rozwiązaniu unii politycznej. Wiele znamienitych osobistości z historii Litwy i Polski określało się mianem „gente Lithuanus, natione Polonus”, podkreślając swoją podwójną polsko-litewską tożsamość. Wśród postaci tych wymienić można Adama Mickiewicza, żyjącego na przełomie XVIII i XIX w. poetę, dramaturgę, eseistę, publicystę i tłumacza, którego zarówno Polska, jak i Litwa uznają za wieszczę narodowego, Emilię Plater - XIX-wieczną bohaterkę i rewolucjonistkę polsko-litewskiego pochodzenia, a także Czesława Miłosza - żyjącego w XX/XXI w. poetę, laureata Nagrody Nobla, prozaika i tłumacza. Postaci te wniosły znaczący wkład w tworzenie niematerialnego dziedzictwa polsko-litewskiego i są uznawane za istotne dla kultury i oświaty obydwu krajów uczestniczących w programie.

Według statystyk z ostatnich lat, liczba lokalnych i zagranicznych turystów odwiedzających obszar Programu wzrasta. Jedynie w 2009 r., po pogorszeniu się koniunktury gospodarczej, liczba turystów w regionie spadła. W 2012 r. liczba turystów na obszarze Programu osiągnęła niemal 1,3 miliona. Pokazuje to, że zrównoważone i kreatywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego zlokalizowanego na obszarze Programu ma wielki potencjał w zakresie wspierania dalszego rozwoju różnorodnych form turystyki w regionie.

Z uwagi na unikatowy charakter obszaru Programu pod względem atutów przyrodniczych i wspólnych wartości kulturowych, stosowne jest podjęcie wspólnych działań na rzecz efektywnego wykorzystywania dziedzictwa tego regionu. Współpraca transgraniczna krajów uczestniczących w promowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego będzie szczególnie owocna. Połączone starania, zarówno po polskiej, jak i litewskiej stronie granicy, powinny być bardziej widoczne, a tym samym zdolne skupić znaczącą uwagę na obszarze Programu, a także wzmocnić markę regionu. Ponadto podobne działania prowadzone po obu stronach granicy (jak w przypadku miejscowości uzdrowiskowych) staną się istotnym bodźcem dla dzielenia się doświadczeniami na szczeblu transgranicznym. Angażując się we współpracę transgraniczną, kraje będą wspólnie oferować więcej atrakcji turystom, którzy uzyskają możliwość dostępu do pożądaných usług turystycznych na całym obszarze Programu. Działalność ta nie tylko zwiększa dobrobyt i podwyższa jakość życia mieszkańców i turystów odwiedzających region, lecz także stymuluje przewagę konkurencyjną obszaru Programu. Kreatywne wykorzystanie obiektów dziedzictwa na obszarze Programu przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności regionu i będzie stymulować rozwój różnych form turystyki. Większa liczba turystów i dłuższe ich pobyty na obszarze Programu będą mieć pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy regionu.

Włączenie społeczne

Wykluczenie społeczne odnosi się do procesów, w wyniku których pewne jednostki lub całe społeczności są systematycznie pozbawiane wykonywania praw, korzystania z szans i dostępu do zasobów. Włączenie społeczne jest blisko powiązane z jakością życia, która może obejmować rozmaite czynniki, w tym m.in. warunki materialne życia, zdrowie, interakcje społeczne i podstawowe prawa.

W 2012 r. ponad jedna czwarta całkowitej liczby ludności⁴ Litwy i Polski była zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przekraczając średnią UE wynoszącą 24.8 procent. W obydwu krajach uczestniczących najbardziej skrajne wykluczenie społeczne można zaobserwować na obszarach wiejskich, zamieszkiwanych przez najwyższy odsetek osób żyjących ze świadczeń. Innym wskaźnikiem włączenia społecznego i jakości życia jest średnia długość życia w latach, która jest o wiele krótsza na obszarze Programu w porównaniu ze średnią w UE. W zależności od typu terytorium administracyjnego na obszarze Programu, średnia długość życia jest od 3 do 9 lat krótsza w przypadku mężczyzn i od roku do 4 lat krótsza w przypadku kobiet w porównaniu ze średnią w UE.

Kluczowym warunkiem koniecznym do wzmocnienia włączenia społecznego jest świadczenie usług zdrowotnych i społecznych z równym dostępem dla wszystkich, w szczególności dla szczególnie wrażliwych osób i grup społecznych, czyli dzieci i dorosłych o specjalnych potrzebach wynikających z niepełnosprawności, podeszłego wieku, ubóstwa, itd. Z uwagi na pośredni typ obszaru Programu, dostępność usług w dziedzinie zdrowia i usług społecznych oraz powiązanej infrastruktury jest niższa niż na obszarach miejskich.

Uwzględniając coraz bardziej palącą kwestię starzenia się społeczeństw, również dotyczącą obszaru Programu, zapotrzebowanie na rozmaite usługi w dziedzinie zdrowia i usługi społeczne nieustannie wzrasta. Ponadto powszechnie przyjmuje się, że krótkoterminowe (pozaszpitalne/ambulatoryjne), w przeciwieństwie do długoterminowych (w ośrodkach zamkniętych/stacjonarnych), usługi społeczne/zdrowotne są bardziej odpowiednie pod względem zapobiegania wykluczeniu nieuprzywilejowanych grup ze społeczeństwa. Istotna jest deinstytucjonalizacja i decentralizacja usług w dziedzinie zdrowia i usług społecznych, a także zaangażowanie nowych podmiotów, takich jak społeczności, ponieważ obecnie, niezależne, oparte na społeczności usługi nadal nie są popularne na obszarze Programu.

Zaangażowanie podmiotów innych niż tradycyjne w zwalczanie wykluczenia społecznego i ubóstwa jest korzystne, ponieważ społeczności mogą wówczas bardziej efektywnie odpowiadać na potrzeby miejscowych grup ludności. Dominujący typ pośrednich terytoriów na obszarze Programu jest korzystny dla zaangażowania lokalnych społeczności, ponieważ zdaniem badaczy, lokalne społeczności na obszarach wiejskich albo w starych tradycyjnych dzielnicach miast wydają się bardziej dojrzałe i trwalsze. Dlatego bliższa współpraca między społecznościami i kontakty międzyludzkie na obszarze Programu spowodują wytworzenie się społeczności wolnych od uprzedzeń, zdolnych do nawiązywania trwałej współpracy i zdecydowanie przyczyni się do poprawy włączenia społecznego.

Rynek pracy i bezrobocie

Stosunkowo wysokie bezrobocie (ponad 14 procent według danych z 2012 r.) na obszarze Programu jest wyzwaniem dla rozwoju gospodarczego i społecznego regionu. W 2012 r. poziom bezrobocia na obszarze Programu był podobny do średniej krajowej (wynoszącej około 13 procent) lub przekraczał ją o kilka punktów procentowych. Szczególnie palącą kwestią w tym regionie jest bezrobocie młodzieży. W tym samym roku stopa bezrobocia młodzieży na obszarze Programu była średnio wyższa niż stopa bezrobocia w ogóle, przekraczając 20 procent na większości terytoriów obszaru Programu.

Niekorzystne tendencje we wskaźnikach bezrobocia są ściśle powiązane z ogólnymi wynikami gospodarczymi regionu. Główny obszar Programu znajduje się na skraju pod względem wyników gospodarczych krajów uczestniczących. Na obszarze Programu, PKB na mieszkańca jest o około 35 procent niższy niż średnia krajów. Niektóre pozostałe wskaźniki

⁴ Statystyki na poziomie NUTS 3 nie są dostępne

związane z pracą są również gorsze niż średnia krajowa. Na przykład w 2012 r. średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w poszczególnych regionach obszaru Programu było o 10 do 15 procent niższe niż średnia, zarówno na Litwie, jak i w Polsce.

Na sytuację na rynku pracy i ogólną konkurencyjność obszaru Programu również negatywnie wpływają różne wyzwania demograficzne, takie jak starzejące się społeczeństwo i negatywne tendencje migracyjne. Od 2005 r. odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym na różnych terytoriach obszaru Programu wzrósł o 2 do 5 punktów procentowych, na niektórych terytoriach nawet o ponad 10 procent. Ponadto saldo migracji netto na obszarze Programu jest ujemne (minus 13 tysięcy rocznie). Jednak kierunki migracji są różne na Litwie i w Polsce. W litewskiej części obszaru Programu ponad połowę ujemnego salda migracji netto wytłumaczyć można emigracją, podczas gdy w polskiej części regionu, migracja wewnętrzna lepiej tłumaczy nieznacznie ujemne saldo migracji netto. Te tendencje demograficzne są wyzwaniem pod względem zapewnienia siły roboczej na obszarze Programu, nakładają presję na ludność w wieku produkcyjnym, a tym samym pogarszają wykorzystywanie zasobów ludzkich w regionie.

Ważnym powodem wysokiego bezrobocia, w szczególności wśród młodzieży, jest dysharmonia pomiędzy umiejętnościami osób młodych a potrzebami rynku pracy, a także ograniczony poziom przedsiębiorczości. Nawet jeśli odsetek ludności z wyższym wykształceniem, zarówno na Litwie, jak i w Polsce (odpowiednio 48.6 procent i 39.1 procent) jest wyższy niż średnia w UE (35.7 procent), sytuacja znacznie różni się w obrębie obszaru Programu. Regiony w przeważającej mierze wiejskie wykazują niższy odsetek ludności z wyższym wykształceniem niż regiony pośrednie. Z drugiej strony, wyższe wykształcenie jest wymieniane wśród najmocniejszych stron obszaru Programu. Jednak najwięcej studentów z wyższym wykształceniem skupia się jedynie na dwóch terytoriach administracyjnych obszaru Programu, w okręgu kowieńskim na Litwie i w podregionie białostockim w Polsce (około 0,08 studentów na mieszkańca, w porównaniu ze średnią krajową wynoszącą 0,04-0,05).

Obszar Programu posiada niewykorzystany potencjał instytucji szkolnictwa. Mogą one występować w charakterze lokalnych i regionalnych liderów obszaru Programu, przyczyniających się do lepszego dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy. Spodziewane jest wdrożenie wspólnych programów nauczania zgodnych z rynkiem pracy i bliższego tworzenia sieci kontaktów instytucji szkolnictwa.

Liczba przedsiębiorstw na 10 tysięcy mieszkańców na obszarze Programu jest średnio o 23 procent niższa niż średnia krajowa. Pomimo że można wskazać pewne bardzo dobre przykłady organizacji wsparcia biznesu, zazwyczaj brakuje usług publicznych wysokiej jakości w zakresie wspierania biznesu. Niedawne badania dotyczące regionu pokazują, że projekty w dziedzinie przedsiębiorczości, szczególnie te nakierowane na młodzież, wraz z doradztwem zawodowym na rzecz rozwoju MŚP i poprawy usług publicznych, uznawane są za najważniejsze dziedziny wspierania biznesu.

Na obszarze Programu istnieją sektory gospodarki, takie jak rolnictwo, przemysł spożywczy, usługi transportowe i logistyczne, przemysł drzewny i meblowy, produkcja maszyn i wyposażenia, które są bardzo dobrze rozwinięte w obydwu krajach i mają potencjał w zakresie inteligentnej specjalizacji i tworzenia klastrów. Dlatego powinny być efektywnie wykorzystywane w celu stymulowania konkurencyjności i tworzenia nowych miejsc pracy w regionie poprzez strategie klastrów i internacjonalizację. Program będzie wspierał usługi publiczne, których celem jest budowanie nowych klastrów i innych form współpracy, a także wzmacnianie istniejących sieci.

Współpraca transgraniczna w zakresie świadczenia usług publicznych dla przedsiębiorstw i wspierania mobilności pracowników jest pod kilkoma względami owocna. Wspólne starania

na rzecz rozwoju organizacji wsparcia biznesu oraz ich usług wzmocnią poziom przedsiębiorczości na całym obszarze Programu, przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności i poprawy ogólnej sytuacji zatrudnienia w regionie. Ponadto współpraca transgraniczna pomiędzy organizacjami wsparcia biznesu zapewnia szansę wymiany doświadczeń między organizacjami wsparcia biznesu i angażuje we wzajemne uczenie się, dostosowywanie najlepszych praktyk w rozwoju wsparcia biznesu. Również wspólny rozwój programów praktyk i projektów przedsiębiorczości wśród młodzieży w obu krajach uczestniczących jest znaczący pod względem propagowania zainteresowania przedsiębiorczością i promowania talentów (w szczególności wśród młodych), a tym samym wzmocnienia kapitału ludzkiego regionu. Współpraca transgraniczna prowadzona poprzez wspólny marketing, tworzenie klastrów i działalność promocyjną będzie stymulować mobilność pracowników na obszarze Programu i umożliwi efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego w dowolnym punkcie regionu w obydwu krajach, przyczyniając się do zmniejszenia bezrobocia i zwiększenia wzrostu gospodarczego na obszarze Programu.

Dominujący typ terytoriów o charakterze miejsko-wiejskim na obszarze Programu jest korzystny pod względem zaangażowania społeczności lokalnych. Celem Programu jest również wykorzystywanie potencjału organizowania społeczności lokalnych w celu rozwoju lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy. Lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i działania w zakresie ekonomii społecznej lub grupy działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe świadczące usługi w interesie społeczności (np. usługi pomocy domowej, opieki nad dziećmi, wsparcia na rzecz młodych osób z problemami, lepsze zabezpieczenie mieszkalnictwa, itd.). Wsparcie rozwoju wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia przyczyni się do tworzenia miejsc pracy i lepszego włączenia do społeczności.

Administracja publiczna i usługi publiczne

W 2011 r. efektywność rządu, wyrażona jako zbiorcza ocena jakości administracji publicznej (z uwzględnieniem systemu regulacyjnego, bezstronności i jakości usług), zarówno w Polsce, jak i na Litwie została oszacowana na ponad 70 punktów ze 100, pozostając w tyle za średnią UE (ponad 80 punktów). Reagowanie, efektywność i sprawność są jednymi z podstawowych zasad dobrego rządzenia, które jest nadrzędnym celem budowania zdolności instytucjonalnej. Zdolność instytucjonalna odnosi się do sposobu, w jaki instytucje publiczne współdziałają i świadczą usługi na rzecz przedsiębiorstw i obywateli. Może obejmować ulepszenia w trzech wymiarach: struktury i procesy, zasoby ludzkie oraz świadczenie usług. Zwiększenie zdolności instytucjonalnych i sprawna administracja publiczna są silnie podkreślane w krajowych i regionalnych dokumentach Litwy i Polski.

Nawet jeżeli reformy zarządzania są nieustannie podejmowane, aspekt transgraniczny jest rzadko poruszany. Jednak są pewne dziedziny polityki publicznej, których zarządzanie jest w dużej mierze zależne od działań przeprowadzanych na większym obszarze. Starania ograniczone do szczebla krajowego mogą być niewystarczające do rozwiązywania problemów bardziej ogólnej natury, takich jak problemy związane z bezpieczeństwem. Ponadto analiza kosztów i korzyści przeprowadzona na Litwie wykazała wysoki zwrot z inwestycji nakierowanych na poprawę administracji publicznej. W szczególności 1 euro zainwestowane na tym polu dostarcza korzyści społecznych i ekonomicznych wartych ponad 2 euro. W Programie Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013 znalazło się wiele dobrych przykładów owocnej współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi, również jako podmiotami świadczącymi usługi publiczne. W ramach tej ostatniej formy współpracy zrealizowano m.in. projekty w dziedzinie rozwoju biznesu i turystyki, a także bezpieczeństwa publicznego. W ramach Programu wspierana będzie bardziej intensywna

współpraca transgraniczna instytucji na obszarze Programu w dziedzinie transportu publicznego, oświaty, bezpieczeństwa, zdrowia i usług społecznych i w innych dziedzinach.

Współpraca transgraniczna na rzecz infrastruktury transgranicznej i usług jest korzystna pod kilkoma względami. Przede wszystkim inwestycje w infrastrukturę poprzez skoordynowane nabywanie koniecznego wyposażenia umożliwiają zwiększanie ilości i jakości usług na obszarze Programu, co jest kluczowe dla lepszej jakości życia w regionie. Ponadto inwestycje, a także wspólne starania obu krajów na rzecz rozwoju usług, zwiększa dostępność koniecznych usług dla mieszkańców całego obszaru Programu, niezależnie od ich narodowości, szczególnie w przypadku osób mieszkających w pobliżu granicy. Spowoduje to zwiększenie włączenia społecznego.

Współpraca transgraniczna sąsiadujących administracji publicznych i podmiotów świadczących usługi publiczne będzie sprzyjać bliższym powiązaniom i wymianie dobrych praktyk między tymi instytucjami. Wzajemne uczenie się prowadzi do zwiększenia zdolności administracji publicznej ponad granicami, co ma zasadnicze znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego całego obszaru Programu. Ponadto bardziej intensywne współprace między instytucjami publicznymi Polski i Litwy zapewnia możliwość rozwoju trwałych sieci współpracy transgranicznej.

Ogólny cel i zakres tematyczny Programu

Wyżej wymienione zakłócenia terytorialne i wspólne wyzwania dla obszaru transgranicznego znajdują odzwierciedlenie w zakresie Programu, zgodnie z zasadą: strategiczna perspektywa, koncentracja tematyczna, uzgodnienie z celami strategii „Europa 2020” i najlepszą wartością dodaną w kontekście współpracy transgranicznej - uwzględnienie Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

W okresie 2014-2020 ogólnym celem Programu jest wspieranie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu na obszarze przygranicznym poprzez współpracę transgraniczną. Celem Programu jest wkład w regionalny rozwój i jakość życia, za pośrednictwem współpracy transgranicznej między ludźmi i instytucjami obszaru Programu.

Program będzie skupiać zasoby na czterech celach tematycznych i priorytetach inwestycyjnych:

- **Cel tematyczny 6** – Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami
 - Priorytet inwestycyjny 6 (c) - Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów poprzez zachowanie, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego

- **Cel tematyczny 8** - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników
 - Priorytet inwestycyjny 8 (a) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez wsparcie rozwoju inkubatorów biznesu i wsparcie inwestycji w zakresie własnej działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw.
 - Priorytet inwestycyjny 8 (a(i) Europejska współpraca terytorialna) -

Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez integrację transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczną mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, usługi informacyjne oraz wspólne szkolenia

- **Cel tematyczny 9** - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
 - Priorytet inwestycyjny 9 (a(ii) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją poprzez promowanie równości płci, równych szans oraz integrację społeczności ponad granicami

- **Cel tematyczny 11**- Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej
 - Cel inwestycyjny 11 (a(iv) Europejska współpraca terytorialna) - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez promowanie współpracy prawnej i administracyjnej między obywatelami a instytucjami.

Związek ze strategią „Europa 2020”

Program jest zgodny ze strategią „Europa 2020” i wpisuje się w różne filary strategii.

Uwzględnia się zachowanie, ochronę i dostosowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego do celów turystyki, oraz takie działania w zakresie współpracy transgranicznej jak wspólne programy kulturalne i szlaki turystyczne w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, a także wspólne działania w zakresie promocji i marketingu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Interwencje te stanowią wkład w niektóre z tematów, na jakie kładzie się nacisk w strategii „Europa 2020”. Przede wszystkim będący częścią strategii filar trwałego wzrostu gospodarczego podkreśla wagę zrównoważonego wykorzystywania zasobów, co prowadzi do wzrostu gospodarczego. Ponadto inicjatywa przewodnia „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” przewiduje potrzebę wzmocnienia konkurencyjności europejskiego sektora turystyki.

Program przewiduje takie elementy współpracy transgranicznej, jak wspólne działania mające na celu integrację społeczności transgranicznych i wzmocnienie włączenia społecznego. Ma również na celu wdrażanie planów działania, wydarzeń i inicjatyw, których celem jest włączenie społeczne, zwalczanie ubóstwa i dyskryminacji, włączanie we współpracę transgraniczną różnych szczególnie wrażliwych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem i dyskryminacją, oraz budowanie trwałych transgranicznych powiązań i sieci społecznych. Działania te wpisują się w jeden z trzech głównych filarów strategii „Europa 2020”, wzrost sprzyjający włączeniu, którego celem jest wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia przy zapewnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Kładzie nacisk na podjęcie znaczących starań na rzecz zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz redukcji nierówności w zakresie zdrowia w celu zapewnienia dostępu i szans dla wszystkich, również dla osób w najdalszych regionach. Zmniejszenie o 25 procent liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowego poziomu ubóstwa jest jednym z kluczowych celów strategii „Europa 2020”. Kwestię tę podkreśla się również w inicjatywie przewodniej „Platforma przeciw ubóstwu”, której celem jest uznanie podstawowych praw ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia

społecznego i szerzenie wiedzy na ten temat

Oś priorytetowa na rzecz promowania trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości i wspierania mobilności uwzględnia wzmocnienie rozwoju organizacji wsparcia biznesu (inkubatory biznesu, ośrodki doradztwa biznesowego, itd.), wspólny rozwój i wdrażanie programów akceleracyjnych dla biznesu, programów praktyk oraz projektów przedsiębiorczości młodych, działań w zakresie współpracy pomiędzy organizacjami wsparcia biznesu, a także pomiędzy członkami klastrów ponad granicami i działalność rozwojowa klastrów (wspólny marketing, wspólne wydarzenia, itd.). Również mobilność pracowników będzie wspierana za pośrednictwem dostarczania informacji i doradztwa na rynku pracy na obszarze objętym Programem. Na sytuację w dziedzinie zatrudnienia na obszarze Programu pozytywnie wpłynie przewidywane wsparcie na rzecz lokalnych inicjatyw w dziedzinie zatrudnienia i bliższa współpraca pomiędzy instytucjami oświaty i przedsiębiorstwami. Ta oś priorytetowa przyczynia się do realizacji strategii „Europa 2020”, a także do szeregu jej inicjatyw przewodnich. Inicjatywa przewodnia „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ma na celu poprawę otoczenia biznesowego, w szczególności dla MŚP. Inicjatywa przewodnia „Program dla nowych umiejętności i miejsc pracy” przewiduje modernizację rynków pracy i wzmocnienie pozycji ludzi poprzez rozwijanie ich umiejętności (w tym poprzez mobilność pracowników) mając na uwadze zwiększenie aktywności zawodowej i lepsze dopasowanie podaży do popytu na rynku pracy. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za usunięcie środków, które zniechęcają do prowadzenia własnej działalności i rozwoju partnerstw pomiędzy światem edukacji/szkoleń i pracy. Inicjatywa przewodnia „Unia innowacji” kładzie nacisk m.in. na wzmocnienie współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi, na badania i biznes, skoncentrowanie programów nauczania na kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości. W rocznej analizie wzrostu gospodarczego z 2012 r. przeprowadzonej przez Komisję stwierdzono, że państwa członkowskie powinny nadać szczególny priorytet promowaniu tworzenia przedsiębiorstw i prowadzeniu własnej działalności poprzez poprawę jakości systemów wsparcia i promowanie umiejętności w zakresie przedsiębiorczości.

Program uwzględnia również koordynację planowania i zarządzania wspólnymi zasobami naturalnymi, infrastrukturą i usługami publicznymi o znaczeniu transgranicznym, współpracę i wspólne działania na rzecz wzmocnienia zdolności reagowania w sytuacjach kryzysowych, w przypadku klęsk żywiołowych i wspólnych wyzwań, a także wspieranie transferu wiedzy, budowania zdolności i promowania współpracy pomiędzy władzami publicznymi i podmiotami świadczącymi usługi publiczne. Stanowi to wkład w strategię „Europa 2020”, mając na celu zapewnienie w UE inteligentnej, trwałej gospodarki sprzyjającej włączeniu społecznemu. Jakość administracji publicznej ma bezpośredni wpływ na otoczenie ekonomiczne, a tym samym jest kluczowa dla realizacji celów strategii. W rocznej analizie wzrostu gospodarczego z 2013 r. Komisja rozpoznała potrzebę zwiększenia przez państwa członkowskie sprawności i efektywności świadczenia usług publicznych, a także poprawy przejrzystości i jakości administracji publicznej.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych oraz priorytetów inwestycyjnych

Wybrany tematyczny cel	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
- CT 6 - Ochrona środowiska i promowanie	6 (c) - Ochrona środowiska i promocja efektywności wykorzystania zasobów poprzez zachowanie,	Wysokie zapotrzebowanie na współfinansowanie współpracy w dziedzinie dziedzictwa kulturowego i turystyki potwierdziły doświadczenia Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013.

<p>efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego</p>	<p>Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego będzie przyczyniać się do atrakcyjności regionu, zapewniając bazę dla dalszego rozwoju różnych form turystyki i eliminując sezonowy charakter turystyki.</p> <p>Zwiększony napływ turystów i wydłużenie ich pobytu w regionie będzie stymulować działalność gospodarczą i wzrost.</p> <p>Współpraca transgraniczna będzie sprzyjać wymianie doświadczeń i wzajemnemu uczeniu się, prowadząc do bardziej efektywnego wykorzystywania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w regionie.</p> <p>Działając wspólnie, kraje uczestniczące w Programie zaoferują więcej atrakcji i usług dla turystów. Możliwość dotarcia do pożądaných lokalizacji turystycznych i dostęp do powiązanych z nimi rodzajów działalności na całym obszarze Programu może zwiększyć dobrobyt i jakość życia.</p> <p>Wkład w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz trwałego wzrostu.</p>
<p>CT 8 - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników</p>	<p>8 (a) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez wsparcie rozwoju inkubatorów biznesu i wsparcie inwestycji w zakresie własnej działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw.</p>	<p>Obszar Programu pozostaje w tyle pod względem głównych wskaźników gospodarczych, w tym poziomu przedsiębiorczości. Brakuje wysokiej jakości organizacji wsparcia biznesu.</p> <p>Wspólne starania na rzecz rozwoju organizacji wsparcia biznesu oraz ich usług wzmocnią poziom przedsiębiorczości na całym obszarze Programu, przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności i poprawy ogólnej sytuacji zatrudnienia w regionie.</p> <p>Współpraca transgraniczna pomiędzy organizacjami wsparcia biznesu zapewni szansę wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się.</p> <p>Współpraca transgraniczna w zakresie wzmocnienia określonych sektorów odpowiednich dla tworzenia klastrów i miejsc pracy jest ważna pod względem stymulowania wyników gospodarczych i tworzenia miejsc pracy.</p> <p>Wspólny rozwój programów praktyk i projektów dotyczących przedsiębiorczości wśród młodzieży przyczynia się do zainteresowania przedsiębiorczością i sprzyja talentom, a także wzmacnia kapitał ludzki w regionie.</p> <p>Wkład w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.</p>
	<p>8 (a(i) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie</p>	<p>Wspólne działania nakierowane na zwiększenie możliwości zatrudnienia są kluczowe, biorąc pod uwagę wysoką stopę bezrobocia na obszarze objętym Programem i szczególnie wysokie bezrobocie wśród</p>

	<p>mobilności pracowników poprzez integrację transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczną mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, usługi informacyjne oraz wspólne szkolenia</p>	<p>osób młodych w regionie.</p> <p>Wspieranie mobilności pracowników w obszarze Programu umożliwi efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego w obydwu krajach w regionie, przyczyniając się do zmniejszenia bezrobocia i zwiększenia wzrostu gospodarczego w obszarze Programu.</p> <p>Silniejsza współpraca transgraniczna pomiędzy społecznościami przy opracowywaniu wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia wzmocni społeczności i ich zdolności tworzenia miejsc pracy.</p> <p>Wspólne inicjatywy na rzecz promowania zainteresowania przedsiębiorczością i umiejętności, w szczególności w przypadku młodzieży, będą przyczyniać się do wzrostu przedsiębiorczości, a tym samym do zwiększenia możliwości zatrudnienia.</p> <p>Wkład w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.</p>
<p>CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją</p>	<p>9 (a(ii) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją poprzez promowanie równości płci, równych szans oraz integrację społeczności ponad granicami</p>	<p>Zapotrzebowanie na inwestycje w tej dziedzinie został potwierdzony doświadczeniami Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013.</p> <p>Potrzeba zwiększenia włączenia społecznego w regionie jest istotna, zważywszy że ponad jedna czwarta całkowitej liczby ludności zarówno w Polsce, jak i na Litwie, jest zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>Zwalczanie dyskryminacji poprzez promowanie równych szans jest istotne pod względem zapewnienia równomiernego rozwoju regionu, a tym samym zwiększenia jego atrakcyjności dla inwestorów.</p> <p>Uwzględniając przewagę obszarów pośrednich, na których ludność wiejska może stanowić do 50 procent całkowitej liczby ludności, zwiększenie włączenia społecznego jest szczególnie ważne na obszarach nieuprzywilejowanych.</p> <p>Bliższa współpraca między społecznościami i kontakty międzyludzkie na obszarze Programu przyczynią się do zwiększenia włączenia społecznego i spowodują wytworzenie społeczności wolnych od uprzedzeń, zdolnych do nawiązywania trwałej współpracy.</p> <p>Wkład w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.</p>
<p>CT 11 - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i</p>	<p>11 (a(iv) Europejska współpraca terytorialna) - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron</p>	<p>Doświadczenia Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013 dostarczają dobre przykłady owocnej współpracy między instytucjami regionalnymi, lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi publiczne.</p>

zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej	oraz sprawności administracji publicznej poprzez promowanie współpracy prawnej i administracyjnej między obywatelami i instytucjami.	<p>Współpraca transgraniczna instytucji przyniesie nowe obiecujące pomysły i projekty nakierowane na rozwiązywanie wspólnych problemów w szeregu dziedzin, takich jak transport publiczny, oświata, bezpieczeństwo, usługi społeczne i zdrowotne, i inne.</p> <p>Współpraca transgraniczna instytucji i podmiotów świadczących usługi publiczne może sprzyjać wymianie dobrych praktyk i wzajemnemu uczeniu się, prowadząc do zwiększenia zdolności administracji publicznej ponad granicami.</p> <p>Ulepszona jakość administracji publicznej będzie mieć pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy regionu.</p> <p>Bardziej intensywna współpraca między instytucjami Polski i Litwy zapewnia szansę trwałego rozwoju sieci współpracy transgranicznej.</p> <p>Wkład w realizację celów strategii „Europa 2020” na rzecz trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.</p>
---	--	--

1.2. Uzasadnienie podziału środków finansowych

Wsparcie z EFRR na rzecz Programu wynosi 51 488,135 EUR (85% całego budżetu). Wkład krajowy wynosi 9 086 141,47 EUR (15% całego budżetu). W sumie całkowity budżet Programu wynosi 60 574 276,47 EUR.

Ewaluatorzy ex-ante zauważyli, że finansowanie spadło o ponad 40% (od ok. 87,2 miliona EUR do ok. 60,6 miliona EUR) w porównaniu z Programem Współpracy Transgranicznej LT-PL 2007-2013. Na etapie programowania Program stawia wyzwanie polegające na zdefiniowaniu najważniejszych priorytetów, a w fazie wdrażania - wyborze i realizacji najbardziej korzystnych projektów. W celu zidentyfikowania luk dla rozwoju obszaru Programu oraz potencjału wypełniania luk poprzez współpracę transgraniczną, Grupa ds. Programowania (GP) zainicjowała szczegółową analizę sytuacji społecznej, ekonomicznej i środowiskowej regionu. Analiza dostarczyła GP dowodów do podjęcia decyzji w kwestii celów tematycznych, priorytetów i przydziału środków finansowych.

Innym źródłem wspierającym decyzję GP były opinie regionalnych partnerów zaangażowanych w spotkania GP. Partnerzy posiadali wiedzę o regionalnych wyzwaniach i szansach. Ich udział w zebraniach GP pozwolił na lepsze dostosowanie Programu do rzeczywistych potrzeb podmiotów regionalnych.

Program jest kontynuacją współpracy rozpoczętej wraz z Programem Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013, dlatego uwzględniono wnioski wyciągnięte z wdrażania tego Programu. Na przykład zyskano wiedzę na temat rzeczywistego zapotrzebowania na realizację poszczególnych celów tematycznych, średniej wartości projektu, itd. Doświadczenia te zostały uwzględnione przy planowaniu podziału środków finansowych.

Dokumenty strategiczne, w tym strategia „Europa 2020”, strategia SUERMB, strategie krajowe i regionalne, zostały również uwzględnione i dały podstawę do podjęcia decyzji w sprawie celów tematycznych, priorytetów i alokacji środków finansowych.

W celu koncentracji zasobów w najbardziej efektywnych dziedzinach dla współpracy transgranicznej, w Programie wybrano jedynie cztery cele tematyczne. Uwzględniając wyżej wspomniane i inne źródła informacji, GP zdecydowała o przydzieleniu największej części (32%) budżetu Programu na *CT 6. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów*. Program Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013 wykazuje wysokie zapotrzebowanie na realizację projektów w tej dziedzinie. Projekty mogą obejmować działania o większej wartości niż przeciętny projekt, ponieważ obejmują one inwestycje w infrastrukturę.

Ewaluatorzy ex-ante kładą nacisk na to, że inwestycje w tej dziedzinie były głównym obszarem zainteresowania beneficjentów w okresie 2007-2013. Wartość otrzymanych wniosków o dofinansowanie wynosiła ponad 100 milionów EUR. Z uwagi na wysoką konkurencję pomiędzy wnioskami, sfinansowano jedynie około 30% projektów, co wskazuje na wysokie zapotrzebowanie na inwestycje w tym obszarze. Ponadto priorytet obejmuje inwestycje w infrastrukturę, które są najbardziej kapitałochłonne i wymagają większej alokacji finansowej. Ewaluatorzy ex-ante stwierdzili, że alokacja funduszy jest dobrze uzasadniona.

Kolejny co do wielkości (23,25%) cel tematyczny pod względem puli środków finansowych Programu to *CT 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna*. Horyzontalna natura tematów w ramach tego celu pozwala spodziewać się udziału podmiotów z różnych dziedzin, dlatego przewidziana jest znacząca część całkowitego budżetu.

Według ewaluatorów ex-ante, zakres finansowy jest uzasadniony bardzo szerokim obszarem wsparcia obejmującym wszystkie obszary administracji publicznej i usług publicznych (zarządzanie lokalne i regionalne, opieka zdrowotna i socjalna, reagowanie w sytuacjach kryzysowych i w przypadku klęsk żywiołowych, wspólne zarządzanie zasobami naturalnymi, itd.) oraz włączenie elementów infrastruktury (takich jak inwestycje w służbę zdrowia i infrastrukturę usług społecznych na użytek transgraniczny, a także infrastrukturę konieczną do współpracy między podmiotami świadczącymi usługi publiczne w innych dziedzinach).

Taka sama kwota 23.25% całkowitego budżetu została przydzielona na *CT 8. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników z dwoma priorytetami inwestycyjnymi*:

- 8 (a) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez wsparcie rozwoju inkubatorów biznesu i wsparcie inwestycji w zakresie własnej działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw.

- 8 (a(i) Europejska współpraca terytorialna). Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez integrację transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczną mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, usługi informacyjne oraz wspólne szkolenia.

Środki te zostaną spożytkowane na wykorzystywanie potencjału rynku transgranicznego dla zwalczania bezrobocia i będą uzupełniać interwencje głównych programów. Działania nakierowane na bezrobocie nie były szczególnie popularne w Programie Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013. Jednak kwestia ta jest bardzo ważna dla rozwoju obszaru programowego, dlatego GP podjęła wyzwanie przydzielenia 20% całkowitego budżetu na zwalczanie znaczącej przeszkody na drodze do rozwoju regionalnego. Bezrobocie jest istotne, zarówno z punktu widzenia rozwoju gospodarczego, jak i rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Także problem bezrobocia, w szczególności zatrudnialność osób młodych, jest mocno podkreślany w umowach partnerstwa na lata 2014-2020.

Ewaluatorzy ex-ante dostarczyli opinie, zgodnie z którymi stosunkowo wysokie bezrobocie na terytorium objętym programem, w połączeniu z priorytetami zatrudnienia określonymi w dokumentach strategicznych na lata 2014-2020, uzasadnia względnie wysoki przydział funduszy w tym obszarze.

15,5% całkowitego budżetu przeznaczono na *CT 9. Promowanie włączenia społecznego, walkę z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*. Włączenie społeczne i spójność społeczna są jednymi z nadrzędnych priorytetów dla regionu i państw członkowskich. Niższy udział w całkowitym budżecie można wytłumaczyć pulą finansową planowanych działań. Oczekuje się mniejszych pod względem finansowym działań opracowanych przez społeczności i NGO.

Zdaniem ewaluatorów ex-ante, w porównaniu z poprzednim okresem programowania, wielkość funduszy dla inwestycji w sferze włączenia społecznego i spójności społecznej odnotowała największy względny spadek funduszy, o ok. 50 procent, z ok. 19,1 miliona EUR w okresie 2007-2013 do ok. 9,4 miliona EUR w okresie 2014-2020. Jednak, jako że oczekuje się, iż większość projektów w tym obszarze tematycznym będą to mniejsze inicjatywy lokalnych społeczności i organizacji pozarządowych, a projekty będą obejmować głównie „miękkie” komponenty, spadek funduszy nie powinien być postrzegany jako poświęcenie niewystarczającej uwagi tak ważnemu tematowi. Ewaluatorzy ex-ante stwierdzili, że uwzględniając ogólny spadek finansowania dla Programu 2014-2020 i rzeczywistą kwotę projektów objętych kontraktami w ramach Programu Współpracy Transgranicznej LT-PL 2007-2013, kwota przydzielona na cel tematyczny może być postrzegana jako należycie uzasadniona.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej Programu

Oś priorytetowa	Wsparcie w ramach EFRR (w EUR)	Odsetek całkowitego wsparcia Unii dla Programu - EFRR (%)	Cel tematyczny ⁵	Priorytety inwestycyjne ⁶	Cele szczegółowe odpowiadające priorytetom inwestycyjnym	Wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	16.476.203,20	32,00	CT 6 - Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów	6 (c) - Ochrona środowiska i promocja efektywności wykorzystania zasobów poprzez zachowanie, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Zwiększenie zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na rzecz turystyki na obszarze transgranicznym	Liczba turystów zakwaterowanych na terytorium Programu
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	11.970.991,39	23,25	CT 8 - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	8 (a) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez wsparcie rozwoju inkubatorów biznesu i wsparcie inwestycji w zakresie własnej działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw.	Promowanie tworzenia, rozwoju i współpracy przedsiębiorstw poprzez wzmocnione usługi wsparcia biznesu.	Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w ciągu ostatniego roku na 1000 mieszkańców na terytorium Programu

⁵Tytuł celu tematycznego (nie ma zastosowania dla pomocy technicznej).

⁶Tytuł priorytetu inwestycyjnego (nie ma zastosowania dla pomocy technicznej).

				8 (a(ii) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez integrację transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczną mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, usługi informacyjne oraz wspólne szkolenia	Zmniejszenie bezrobocia poprzez realizację skoordynowanych działań w ramach współpracy transgranicznej	Odsetek zatrudnionych na 6 miesięcy po zakończeniu wspólnego projektu nakierowanego na promowanie zatrudnienia (obliczenie liczby uczestników, którzy byli bezrobotni w momencie przystąpienia do działań w ramach projektu)
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	7.980.660,92	15,50	CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9 (a(ii) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją poprzez promowanie równości płci, równych szans oraz integrację społeczności ponad granicami	Wspieranie silniejszej, bardziej aktywnej, wolnej od uprzedzeń, współpracującej w sposób trwały społeczności transgranicznej	Liczba społeczności lokalnych, które nawiązały i utrzymują stosunki współpracy transgranicznej (podtrzymanie stosunków współpracy co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu projektu).
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i	11.970.991,39	23,25	CT 11 - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji	11 (a(iv) Europejska współpraca terytorialna) - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i	Zwiększenie intensywności współpracy transgranicznej instytucji we wszystkich sferach życia publicznego w celu rozwoju wspólnego	Liczba instytucji, które nawiązały i utrzymują więzi współpracy transgranicznej (podtrzymanie więzi

zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna			publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez promowanie współpracy prawnej i administracyjnej między obywatelami a instytucjami.	obszaru Programu	współpracy co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu projektu).
Pomoc techniczna	3.089.288,10	6	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Zapewnienie płynnego i efektywnego wdrażania Programu	

SEKCJA 2. OPIS OSI PRIORYTETOWYCH

Sekcja 2A. Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

2.A.1. Oś priorytetowa 1: Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

Cel tematyczny	CT 6 - Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów
Priorytet inwestycyjny	6 (c) - Ochrona środowiska i promocja efektywności wykorzystania zasobów poprzez zachowanie, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
Cel szczegółowy	Zwiększenie zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na rzecz turystyki na obszarze transgranicznym

Fundusz i wyliczenie podstawy dla wsparcia ze środków Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa wyliczenia (całkowite wydatki kwalifikowalne lub kwalifikowalne wydatki publiczne)	Całkowite wydatki kwalifikowalne

Oczekiwane rezultaty

Rola dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, kluczowa dla rozwoju gospodarczego i społecznego, jest coraz częściej uwzględniana w rozwoju lokalnym i regionalnym. Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze jest bardzo ważnym czynnikiem przyciągającym turystów i przyczyniającym się do wyższej jakości życia lokalnych mieszkańców. Obecnie potencjał dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na obszarze Programu przeważnie pozostaje niewykorzystany. W ramach dziedzictwa istnieje wiele obiektów, które nie są właściwie chronione albo nie są w ogóle wykorzystywane. Ponadto potencjał obiektów, które już są użytkowane, pozostaje niewykorzystany. Program ma na celu wykorzystanie bogatego potencjału dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla rozwoju turystyki. Dziedzictwo będzie chronione, promowane, zostaną opracowane wspólne szlaki i wspólne działania. Region będzie promowany jako jeden cel podróży. Większa liczba atrakcji turystycznych po obu stronach granicy spowoduje zwiększenie liczby turystów i wydłuży ich pobyt na obszarze Programu. Również rozwój turystyki kulturalnej pomoże w walce z sezonowym charakterem turystyki, który ogranicza potencjalne korzyści dla regionu. Większa liczba turystów przyczyni się do zwiększenia popytu w kilku rodzajach działalności gospodarczej na obszarze Programu, np. w usługach hotelarskich i gastronomicznych, transporcie, rękodzielnictwie, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu na szczeblu regionalnym i do wyższej jakości życia. Program będzie również wspierać współpracę transgraniczną na rzecz ochrony

dziedzictwa i dostosowania do potrzeb społecznych, edukacyjnych i innych potrzeb społeczności, oraz do celów turystyki.

Osiągnięcia w ramach tego celu będą mierzone liczbą turystów zakwaterowanych na terytorium Programu.

Programowe wskaźniki rezultatu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość wyjściowa	Rok wyjściowy	Wartość docelowa (2023 r.) ⁷	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
1.1.R.1.	Liczba turystów zakwaterowanych na terytorium Programu	Liczba	1.277.844	2012	1.446.071	http://osp.stat.gov.lt http://www.stat.gov.pl	Raz do roku

Działania wspierane w ramach priorytetu inwestycyjnego

W ramach celu szczegółowego „zwiększenie zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na rzecz turystyki na obszarze transgranicznym”, planuje się wspieranie następujących działań:

- Opracowanie wspólnych szlaków turystycznych w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze. Działalność ta miałaby obejmować głównie działania miękkie (np. przygotowanie i publikację materiałów informacyjno-promocyjnych o obiektach turystycznych i szlakach turystycznych) oraz publiczną infrastrukturę turystyczną na niewielką skalę (np. sporządzanie i instalację tablic i znaków informacyjnych, tworzenie obszarów wypoczynkowych i rekreacyjnych);
- Wspólne działania nakierowane na promowanie regionu jako jednego celu podróży.
- Wdrażanie wspólnych działań kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych dla turystów w miejscach dziedzictwa kulturowego przyrodniczego;
- Zachowanie, ochrona i dostosowanie lub rozwój dziedzictwa kulturowego przyrodniczego do celów turystycznych i społecznych, kulturalnych, edukacyjnych i innych celów w obrębie społeczności, jeżeli przyczyni się to do tworzenia bardziej atrakcyjnych miejsc turystycznych;
- Wspólne szkolenie personelu i wymiana personelu, mające na celu zwiększenie zdolności zarządzania dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym, rozwoju wspólnych produktów i usług w zakresie turystyki, marketingu zasobów dziedzictwa na obszarze Programu i tym podobnych
- Transfer dobrych praktyk między beneficjentami (zarządzanie dziedzictwem naturalnym i kulturowym, rozwój wspólnych produktów i usług w zakresie turystyki, marketingu zasobów dziedzictwa oraz innych powiązanych praktyk).

⁷ Wartości docelowe mogą być ilościowe lub jakościowe.

Typy beneficjentów:

- instytucje lokalne, regionalne i krajowe;
- organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- organizacje pozarządowe

Główne grupy docelowe celu szczegółowego to społeczności lokalne, odwiedzający i turyści. Planowane działania obejmują najbardziej adekwatne rodzaje przedsięwzięć prowadzące do lepszej ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego i jego zrównoważonego wykorzystania na rzecz turystyki.

Inną grupą docelową jest personel beneficjentów, którzy będą uczestniczyć we wspólnych spotkaniach, wymianie personelu, szkoleniach, itp

Obszar docelowy obejmuje cały obszar Programu, jednak poszczególne działania obejmują różne obszary. Zazwyczaj obszary wiejskie posiadają większy potencjał do rozwoju atrakcji dziedzictwa przyrodniczego. Obszary miejskie bardziej sprzyjają rozwojowi dziedzictwa kulturowego. Jednak jest to jedynie tendencja ogólna, nie zaś reguła przy wyborze projektów. Program kładzie również nacisk na wsparcie tworzenia wspólnych szlaków turystycznych, które miałyby obejmować miejsca dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego po obu stronach granicy.

Podstawowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów zostanie zorganizowany zgodnie z procedurą opisaną w sekcji 5. „Przepisy wykonawcze do Programu Współpracy”.

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wnioskodawców zawarto w sekcji 5 i zostaną one bardziej szczegółowo omówione w Podręczniku Programu.

Wspólne i programowe wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023 r.)	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
1.1.O.1.	Liczba obszarów dziedzictwa stworzonych i dostosowanych do potrzeb turystów	Obszary	7	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
1.1.O.2.	Liczba opracowanych wspólnych szlaków turystycznych	Szlaki	4	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
1.1.O.3	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego i promowanych powiązanych produktów	Obiekty i powiązane promowane produkty	40	Sprawozdania z projektów	Raz do roku

2.A.2. Oś priorytetowa 2: Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników

Cel tematyczny	CT 8 - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników
1 priorytet inwestycyjny	8 (a) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez wsparcie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości i wsparcie inwestycji w zakresie własnej działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw.
Cel szczegółowy	Promowanie tworzenia, rozwoju i współpracy przedsiębiorstw poprzez wzmocnione usługi wsparcia biznesu

Fundusz i wyliczenie podstawy dla wsparcia ze środków Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa wyliczenia (całkowite wydatki kwalifikowalne lub kwalifikowalne wydatki publiczne)	Całkowite wydatki kwalifikowalne

Oczekiwane rezultaty

Program będzie zajmować się problemami w dziedzinie zatrudnienia poprzez wzmocnianie usług wsparcia biznesu. Zostanie nawiązana lub rozwinięta współpraca transgraniczna między inkubatorami przedsiębiorczości, parkami naukowymi i technologicznymi, ośrodkami doradztwa biznesowego, izbami gospodarczymi i innymi publicznymi i pozarządowymi organizacjami wsparcia biznesu. Współpraca ta powinna przyczynić się do wspólnego rozwoju zdolności rynkowych na obszarze Programu, bliższych powiązań między podmiotami na rynku w obszarze Programu, zwiększając klasteryzację. Istnieje potrzeba stworzenia szans dla biznesu przy wykorzystaniu zalet jednolitego rynku w celu przyczynienia się do wzrostu zatrudnienia i rozwoju regionalnego.

Istnieje kilka bardzo dobrych przykładów usług publicznych nakierowanych na wsparcie biznesu w regionie, jednak w ogólnym ujęciu należy wzmocnić jakość biznesu, organizacje wsparcia przedsiębiorczości, w tym inkubatory przedsiębiorczości, parki naukowe i technologiczne, klastry, izby gospodarcze. Wspólne szkolenia, wymiana doświadczeń i wymiana personelu między wyżej wspomnianymi organizacjami, pomogą dokonać transferu wiedzy z bardziej doświadczonych organizacji do organizacji z mniejszym doświadczeniem. W ten sposób możliwości wspierania biznesu zostałyby rozpowszechnione bardziej równomiernie na całym obszarze Programu. Program zwróci szczególną uwagę na umiejętności zawodowe młodzieży i zdolności w dziedzinie przedsiębiorczości. Wspierane będą programy praktyk zawodowych i programy przyspieszenia rozwoju przedsiębiorczości. Transgraniczny charakter tych działań umożliwia zaangażowanie różnych podmiotów z obydwu krajów, wymianę doświadczeń i podniesienie atrakcyjności wspomnianych programów.

Program przewiduje, że współpraca transgraniczna pozwoli wspólnie rozwijać usługi dla wsparcia biznesu, a tym samym będzie mieć pozytywny wpływ na tworzenie przedsiębiorstw i ich rozwój. Transgraniczna natura inwestycji zapewnia możliwości w zakresie budowania sieci, które nie są ograniczone do szczebla lokalnego, lecz mają znaczenie transgraniczne.

Rezultaty w ramach tego celu zostaną zmierzone za pomocą liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w ciągu ostatniego roku na 1000 mieszkańców na terytorium Programu.

Programowe wskaźniki rezultatu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość wyjściowa	Rok wyjściowy	Wartość docelowa (2023 r.) ⁸	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
2.1.R.1.	Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w ciągu ostatniego roku na 1000 mieszkańców na terytorium Programu	Liczba przedsiębiorstw ⁹ zarejestrowanych w ciągu ostatniego roku na 1000 mieszkańców na terytorium Programu	4,88	2012	5,4	http://osp.stat.gov.pl http://www.stat.gov.pl	Raz do roku

Działaniawspierane w ramach priorytetu inwestycyjnego

W ramach celu szczegółowego Promowanie zatrudnienia poprzez wzmocnienie współpracy transgranicznej w świadczeniu usług wsparcia biznesu planuje się wspieranie następujących działań:

- współpraca pomiędzy organizacjami wsparcia biznesu (np. inkubatory biznesu, parki naukowe i technologiczne, ośrodki doradztwa biznesowego, izby gospodarcze) ponad granicami;
- Wspólne opracowywanie i wdrażanie programów na rzecz przyspieszenia rozwoju przedsiębiorczości oraz programów praktyk zawodowych;
- Wspólne opracowywanie i wdrażanie projektów w zakresie przedsiębiorczości młodzieży nakierowanych na wprowadzenie w świat biznesu, zachęcanie młodzieży do prowadzenia działalności i tworzenia przedsiębiorstw;
- Działalność w ramach współpracy pomiędzy członkami klastrów ponad granicami;
- Działalność na rzecz rozwoju (wspólne działania marketingowe, wspólne wydarzenia, itd.) klastrów i sieci współpracy (w tym innych form współpracy);
- Wspólne szkolenia i wymiana personelu między beneficjentami w celu zwiększenia zdolności zarządzania organizacjami wsparcia biznesu i świadczenia usług, również do celów opracowywania lub aktualizacji wspólnych (lub promujących współpracę) usług dla przedsiębiorstw;

⁸ Wartości docelowe mogą być jakościowe lub ilościowe.

⁹ Dla litewskiej strony granicy, stosuje się dane z Departamentu ds. Statystyk, który oficjalnie opublikował statystyki dotyczące niewielkich i średnich podmiotów.

- Wspólne szkolenia, seminaria i inne wydarzenia dla młodzieży, przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorstw oraz personelu zajmującego się rozwojem biznesu i powiązanych kwestiami;
- Transfer dobrych praktyk między beneficjentami (w celu zwiększenia zdolności zarządzania organizacjami wsparcia biznesu oraz świadczeniem usług).

Typy beneficjentów:

- instytucje lokalne, regionalne i krajowe;
- organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- organizacje pozarządowe;
- organizacje wsparcia biznesu (np. inkubatory biznesu, parki naukowe i technologiczne, ośrodki doradztwa biznesowego, izby gospodarcze) (dofinansowanie zostanie przeznaczone dla organizacji publicznych i pozarządowych).

Główne grupy docelowe celu szczegółowego to młodzież, przedsiębiorcy, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz ich personel. Do grup tych skierowane zostaną nowo opracowane lub rozszerzone wspólne (lub promujące współpracę) usługi dla przedsiębiorstw, będą one również głównymi uczestnikami wspólnie organizowanych wydarzeń.

Inną grupą docelową jest personel beneficjentów i organizacji wsparcia biznesu (inkubatorów biznesu, ośrodków doradztwa biznesowego, itp.), który będzie uczestniczyć we wspólnych spotkaniach, wymianie personelu, szkoleniach, itp.

Docelowym obszarem jest cały obszar Programu. Charakter priorytetowy nie został nadany poszczególnym regionom.

Podstawowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów opisano w sekcji 5. „Przepisy wykonawcze do Programu Współpracy”.

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wnioskodawców zawarto w sekcji 5 i zostaną one bardziej szczegółowo omówione w Podręczniku Programu.

Wspólne i programowe wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023 r.)	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
2.1.O.1.	Liczba nowych lub rozszerzonych wspólnych (lub promujących współpracę) usług dla przedsiębiorczości	Usługi	7	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
2.1.O.2.	Liczba osób uczestniczących we wspólnych szkoleniach i wydarzeniach	Osoby	700	Sprawozdania z projektów	Raz do roku

2 priorytet inwestycyjny	8 (a(i) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez integrację transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczną mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, usługi informacyjne oraz wspólne szkolenia
Cel szczegółowy	Zmniejszenie bezrobocia poprzez skoordynowane transgraniczne inicjatywy na rzecz zatrudnienia

Oczekiwane rezultaty

Bezrobocie może zostać zmniejszone za pomocą różnorodnych instrumentów. Jednym z nich jest mobilność pracowników, która będzie przyczyniać się do lepszego wykorzystania kapitału ludzkiego na obszarze Programu oraz obniżania poziomu bezrobocia. Mobilność transgraniczna będzie wspierana za pośrednictwem doradztwa i dostarczania informacji na temat rynku pracy w regionie, a także poprzez wspólne szkolenia dla bezrobotnych i dla osób dążących do przekwalifikowania. Integracja rynku pracy i mobilność będą również wzmacniane poprzez rozwój inicjatyw na rzecz zatrudnienia i wdrażanie programów wymiany młodzieży. Młodzież będzie obejmować uczniów szkół zawodowych, szkół wyższych, uniwersytetów, a także młodzież szkolną. Programy wymiany poszerzą wiedzę o kulturze pracy i o możliwościach istniejących w kraju sąsiadującym, zapewnią lepsze rozumienie potencjału i szans, jakie oferuje rynek pracy na obszarze Programu.

Obszar Programu posiada niewykorzystany potencjał instytucji szkolnictwa. Spodziewane jest wdrożenie wspólnych programów studiów zgodnych z potrzebami rynku pracy. Zapewnione zostanie również wsparcie dla tworzenia sieci kontaktów instytucji szkolnictwa na rzecz lepszego dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w regionie.

W celu wykorzystania społecznych atutów przy zwalczaniu problemu bezrobocia, przewiduje się wykorzystanie kreatywnego podejścia i szeroko zakrojonego zaangażowania nowych podmiotów. Program ma na celu wykorzystanie potencjału organizowania społeczności lokalnych dla rozwoju lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia. Lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i działania w zakresie ekonomii społecznej lub grupy działań prowadzone przez organizacje pozarządowe świadczące usługi w interesie społeczności (np. usługi pomocy domowej, opieki nad dziećmi, wsparcia na rzecz młodych osób z problemami, lepsze zabezpieczenie mieszkalnictwa, itd.). W ten sposób wsparcie rozwoju wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia przyczyni się do tworzenia miejsc pracy i lepszego włączenia do społeczności. Wspierane będą jedynie te lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, które zakładają wspólne wdrażanie w wymiarze transgranicznym (wymiana doświadczeń między partnerami, wspólne opracowywanie wzorców świadczenia usług, itp.). Osiągnięcia w ramach tego celu będą mierzone odsetkiem zatrudnionych w 6 miesięcy po zakończeniu projektu, którego celem jest promocja zatrudnienia.

Programowe wskaźniki rezultatu

Nr identy-	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość wyjścio-	Rok wyjściowy	Wartość docelo-	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania
------------	----------	-----------------	------------------	---------------	-----------------	---------------	------------------------------

fikacyjny			wa		wa (2023 r.) ¹⁰		sprawozdań
2.2.R.1	Odsetek zatrudnionych na 6 miesięcy po zakończeniu wspólnego projektu nakierowanego na promowanie zatrudnienia (obliczenie liczby uczestników, którzy byli bezrobotni w momencie przystąpienia do działań w ramach projektu)	Procent	0%	2013	10%	Sprawozdania z trwałości po zakończeniu projektu przez beneficjentów	Raz do roku

Działania wspierane w ramach priorytetu inwestycyjnego

W ramach celu szczegółowego „Zmniejszenie bezrobocia poprzez prowadzenie skoordynowanych działań w ramach współpracy transgranicznej” planuje się wspieranie następujących działań:

- Dostarczanie informacji i doradztwo na rynku pracy na obszarze Programu w celu zwiększenia mobilności transgranicznej;
- Wspólne opracowywanie i wdrażanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń;
- Wspólne opracowywanie i wdrażanie inicjatyw na rzecz zatrudnienia młodzieży i programów wymiany młodzieży;
- Tworzenie sieci kontaktów instytucji szkolnictwa na rzecz lepszego dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy w regionie;
- Wdrożenie wspólnych programów studiów zgodnych z potrzebami rynku pracy;
- Transfer dobrych praktyk między beneficjentami, mający na celu zwiększenie zdolności w zakresie wdrażania mobilności transgranicznej, lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia i innych inicjatyw w tym zakresie;
- Wymiana doświadczeń i wspólna działalność szkoleniowa dla beneficjentów, nakierowana na wzmocnienie zdolności do pracy w osobami bezrobotnymi, osobami, które dążą do przekwalifikowania, z młodzieżą i społecznościami;
- Wspólne szkolenia dla bezrobotnych, również dla osób dążących do przekwalifikowania, dla młodzieży i dla społeczności.

Typy beneficjentów:

- instytucje lokalne, regionalne i krajowe;
- organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- organizacje pozarządowe.

¹⁰ Wartości docelowe mogą być ilościowe lub jakościowe.

Głównymi grupami docelowymi celu szczegółowego są osoby bezrobotne, a także osoby dążące do przekwalifikowania, młodzież, społeczności. Do tych grup skierowane są inicjatywy w zakresie mobilności transgranicznej, lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, szkolenia, programy wymiany, itp.

Inną grupą docelową jest personel beneficjentów i organizacji wsparcia biznesu, które będą uczestniczyć we wspólnych spotkaniach, wymianie personelu, szkoleniach, itp.

Docelowym obszarem jest cały obszar Programu. Charakter priorytetowy nie został nadany poszczególnym regionom.

Podstawowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów opisano w sekcji 5. „Przepisy wykonawcze do Programu Współpracy”.

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wnioskodawców zawarto w sekcji 5 i zostaną one bardziej szczegółowo omówione w Podręczniku Programu.

Wspólne i programowe wskaźniki produktu

Nr Identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023 r.)	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
2.2.O.1.	Liczba uczestników lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń (wspólny)	Osoby	700	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
2.2.O.2.	Liczba uczestników inicjatyw na rzecz mobilności transgranicznej (wspólny)	Osoby	100	Sprawozdania z projektów	Raz do roku

2.A.3. Oś priorytetowa 3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

Cel tematyczny	CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
2 priorytet inwestycyjny	9 (a(ii) Europejska współpraca terytorialna) - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją poprzez promowanie równości płci, równych szans oraz integrację społeczności ponad granicami
Cel szczegółowy	Wspieranie silniejszej, bardziej aktywnej, wolnej od uprzedzeń, współpracującej w sposób trwały społeczności transgranicznej

Fundusz i wyliczenie podstawy dla wsparcia ze środków Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa wyliczenia (całkowite wydatki kwalifikowalne lub kwalifikowalne wydatki publiczne)	Całkowite wydatki kwalifikowalne

Oczekiwane rezultaty

Wspólne działania mające na celu integrację społeczności transgranicznych odgrywają kluczową rolę we wsparciu na rzecz włączenia społecznego, przewycięzaniu skutków ubóstwa dla społeczności lokalnych oraz przyczyn i skutków wszelkiej dyskryminacji. Działania powinny być zdywersyfikowane, tak aby włączenie społeczne ulegało wzmocnieniu dzięki szerokiemu wachlarzowi wysiłków na rzecz integracji (np. społecznych, edukacyjnych lub kulturalnych) wykraczających poza granice państw. Podobne podejście powinno stanowić skuteczny sposób walki z następstwami ubóstwa, a także różnego rodzaju uprzedzeniami i nietolerancją. Do osiągnięcia tych celów potrzebne są trwałe partnerstwa. Ponadto, należy uzupełnić luki w drobnej infrastrukturze, kluczowej dla wdrażania powtarzalnych wspólnych rodzajów działalności. Zaleca się również niewielkie zmiany w przestrzeni publicznej, dostosowujące ją do potrzeb integracji.

W wyniku tych zmian spodziewana jest aktywizacja lokalnych inicjatyw, wraz ze zwiększeniem zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego. Należy nawiązać nowe społeczne powiązania transgraniczne oraz wzmocnić już istniejące. Wszystkie te starania przyczynią się do budowania silniejszych, bardziej aktywnych, wolnych od uprzedzeń społeczności transgranicznych.

Osiągnięcia w ramach tego celu będą mierzone liczbą społeczności lokalnych, które nawiązały lub podtrzymały trwałe więzi współpracy transgranicznej.

Programowe wskaźniki rezultatu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość wyjściowa	Rok wyjściowy	Wartość docelowa (2023 r.) ¹¹	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
3.1.R.1	Liczba społeczności lokalnych, które nawiązały i utrzymywały więzi współpracy transgranicznej (podtrzymanie więzi)	Społeczności	22	2013	32	Sprawozdania z trwałości po zakończeniu projektu przez beneficjentów	Raz do roku

¹¹ Wartości docelowe mogą być ilościowe lub jakościowe.

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość wyjściowa	Rok wyjściowy	Wartość docelowa (2023 r.) ¹¹	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
	współpraco najmniej 12 miesięcy po zakończeniu projektu).						

Działania wspierane w ramach priorytetu inwestycyjnego

W ramach celu szczegółowego „Wspieranie silniejszej, bardziej aktywnej, wolnej od uprzedzeń, współpracującej w sposób trwały społeczności transgranicznej” planuje się wspieranie następujących działań:

- Realizacja wspólnych wydarzeń i wdrażanie innych inicjatyw (np. kulturalnych, społecznych, edukacyjnych, innych) mających na celu włączenie społeczne, walkę z ubóstwem i wszelką inną dyskryminacją;
- Działalność nakierowana na budowanie trwałych transgranicznych powiązań i sieci społecznych (miękką działalność, rozwój infrastruktury na niewielką skalę, drobne zmiany w przestrzeni publicznej);
- Zaangażowanie różnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem i dyskryminacją we współpracy transgranicznej (np. kulturalnej, społecznej, edukacyjnej, itp.);
- Wspieranie zaangażowania wrażliwych osób i grup społecznych (w szczególności dzieci i dorosłych o specjalnych potrzebach wynikających z niepełnosprawności, podeszłego wieku, ubóstwa, itp.) w życie społeczne, za pośrednictwem transgranicznej integracji społeczności;
- Wspólne działania promujące zdrowy styl życia i przedsięwzięcia sportowe na rzecz społeczności;
- Wspólne szkolenia i wymiana personelu dla beneficjentów współpracujących ze społecznościami w celu wzmocnienia zdolności rozwoju inicjatyw na rzecz integracji społecznej i tworzenia sieci kontaktów, włączania szczególnie wrażliwych grup młodzieży, itd.;
- Wspólne szkolenia dla społeczności mające na celu wzmocnienie zdolności transgranicznej współpracy i tworzenia sieci kontaktów, itp.;
- Transfer dobrych praktyk między beneficjentami i między społecznościami.

Typy beneficjentów:

- instytucje lokalne, regionalne i krajowe;
- organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- organizacje pozarządowe.

Główną grupą docelową celu szczegółowego są społeczności. Będą korzystać z wdrażania planów działania, wydarzeń i inicjatyw, mających na celu włączenie społeczne, udział w

działaniach nakierowanych na budowanie trwałych transgranicznych powiązań społecznych i sieci kontaktów, itp.

Inną grupą docelową jest personel beneficjentów, którzy będą uczestniczyć we wspólnych szkoleniach, wymianie personelu, zwiększając zdolności do współpracy ze społecznościami, itd.

Docelowym obszarem jest cały obszar Programu. Nie nadano priorytetu poszczególnym regionom.

Podstawowe zasady wyboru projektów

Wybór operacji omówiono w sekcji 5. „Przepisy wykonawcze do Programu Współpracy”.

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wnioskodawców zawarto w sekcji 5 i zostaną one bardziej szczegółowo omówione w Podręczniku Programu.

Wspólne i programowe wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023 r.)	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
3.1.O.1.	Liczba uczestników projektów promujących równość płci, równe szanse i włączenie społeczne ponad granicami (wspólny)	Osoby	2000	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
3.1.O.2	Liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych we współpracę transgraniczną na rzecz włączenia społecznego	organizacje pozarządowe	20	Sprawozdania z projektów	Raz do roku

2.A.4. Oś priorytetowa 4: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna

Cel tematyczny	CT 11 - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna
1 priorytet inwestycyjny	11 (a(iv) Europejska współpraca terytorialna) - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez promowanie współpracy prawnej i administracyjnej między obywatelami a instytucjami.

Cel szczegółowy	Zwiększenie intensywności współpracy transgranicznej instytucji we wszystkich sferach życia publicznego w celu rozwoju wspólnego obszaru Programu
------------------------	---

Fundusz i wyliczenie podstawy dla wsparcia ze środków Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa wyliczenia (całkowite wydatki kwalifikowalne lub kwalifikowalne wydatki publiczne)	Całkowite wydatki kwalifikowalne

Oczekiwane rezultaty

Współpraca sąsiadujących administracji publicznych i usługodawców publicznych ma znaczący wpływ na szereg sektorów obszaru Programu i jest kluczowa dla stymulowania wzrostu. Program zwiększy poziom współpracy i koordynacji planowania i zarządzania wspólnymi zasobami naturalnymi, infrastrukturą i usługami publicznymi o charakterze transgranicznym. Owocem Programu będą nowe partnerstwa transgraniczne i rozwój trwałych partnerstw między instytucjami regionalnymi i lokalnymi oraz podmiotami świadczącymi usługi. Skupiając się na zdolnościach współpracy transgranicznej lokalnych podmiotów, Program przyczyni się do zwiększenia sprawności i skuteczności zarządzania publicznego i usług publicznych. Uwaga zostanie również poświęcona wzmocnieniu zdolności reagowania w przypadku sytuacji kryzysowych i klęsk żywiołowych, zarządzania wspólnymi zasobami, a także potrzebie zwiększenia dostępności usług społecznych i usług opieki zdrowotnej. Najlepszym sposobem rozwiązywania sytuacji kryzysowych o wymiarze transgranicznym i radzenia sobie z klęskami żywiołowymi jest wspólne działanie. Również wspólne środowisko naturalne najlepiej można chronić i gospodarować nim poprzez wspólne działania.

Osiągnięcia w ramach tego celu będą mierzone liczbą społeczności lokalnych, które nawiązały lub podtrzymały trwałe więzi współpracy transgranicznej.

Programowe wskaźniki rezultatu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość wyjściowa	Rok wyjściowy	Wartość docelowa (2023 r.) ¹²	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
4.1.R.1	Liczba instytucji, które nawiązały i utrzymują więzi współpracy transgranicznej	Instytucje	46	2013	50	Sprawozdania z trwałości po zakończeniu projektu przez beneficjentów	Raz do roku

¹² Wartości docelowe mogą być ilościowe lub jakościowe.

	(podtrzymanie więzi współpracy co najmniej 12 miesięcy po ukończeniu projektu).						
--	---	--	--	--	--	--	--

Działania wspierane w ramach priorytetu inwestycyjnego

W ramach celu szczegółowego „Zwiększenie intensywności współpracy transgranicznej instytucji na wszystkich polach życia publicznego w celu opracowania bardziej zintegrowanego i wysokiej jakości zarządzania publicznego i usług na obszarze Programu” planuje się wspieranie następujących działań:

- Tworzenie i rozbudowywanie systemów świadczenia transgranicznych usług publicznych na obszarze Programu;
- Prawna i administracyjna współpraca między instytucjami a usługodawcami publicznymi ponad granicami;
- Działania w ramach współpracy (np. wspólne szkolenia i wymiana personelu beneficjentów; infrastruktura konieczna do współpracy) między usługodawcami publicznymi ponad granicami;
- Wspólna realizacja programów społecznych;
- Wspólna realizacja programów w zakresie opieki zdrowotnej;
- Wspólne działania na rzecz promowania zdrowego stylu życia;
- Inwestycje w infrastrukturę dla opieki zdrowotnej i usług społecznych do wykorzystywania w wymiarze transgranicznym;
- Transfer dobrych praktyk między beneficjentami (świadczenie usług publicznych, zarządzanie na szczeblu lokalnym i regionalnym).

Działania mogą wyjątkowo zawierać komponent inwestycyjny jednak pod warunkiem, że wpisują się one w cel tematyczny. Inwestycje muszą być należycie uzasadnione, wносить wartość dodaną do projektu i nie mogą stanowić głównego działania w projekcie.

Planowane są następujące typy beneficjentów:

- instytucje lokalne i regionalne;
- usługodawcy publiczni.

Główną grupą docelową tego celu szczegółowego jest ludność obszaru Programu, która skorzysta na lepszym zarządzaniu lokalnym i regionalnym oraz na zwiększeniu wymiaru usług publicznych.

Inną grupą docelową jest personel beneficjentów, którzy będą uczestniczyć we wspólnych szkoleniach, wymianie personelu, zwiększając kwalifikacje zawodowe.

Docelowym obszarem jest cały obszar Programu. Nie nadano priorytetu poszczególnym regionom.

Podstawowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów omówiono w sekcji 5. „Przepisy wykonawcze do Programu Współpracy”.

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wnioskodawców zawarto w sekcji 5 i zostaną one bardziej szczegółowo omówione w Podręczniku Programu.

Wspólne i programowe wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023 r.)	Źródło danych	Częstotliwość przedstawiania sprawozdań
4.1.O.1.	Liczba instytucji zaangażowanych we współpracę transgraniczną	Instytucje	20	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
4.1.O.2.	Liczba osób uczestniczących we wspólnych szkoleniach lub wymianie personelu	Osoby	500	Sprawozdania z projektów	Raz do roku
4.1.O.3	Nowe lub rozszerzone usługi w dziedzinie opieki zdrowotnej i usług społecznych	Usługi	5	Sprawozdania z projektów	Raz do roku

Ramy oceny i wykonania

Tabela 3: Ocena wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika (kluczowy etap wdrażania, wskaźnik finansowy, produktu stosownie przypadku, wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik kluczowy wdrażania lub etap	Jednostka miary w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023 r.)	Źródło danych	Objaśnienie przydatności wskaźnika, tam gdzie to stosowne
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Wskaźnik finansowy		Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	3.876.753,69	19.383.768,47	Sprawozdania z projektów	
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Wskaźnik produktu	1.1.O.1.	Liczba miejsc dziedzictwa stworzonych i dostosowanych do potrzeb turystów	Miejsca	2	7	Sprawozdania z projektów	
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Wskaźnik produktu	1.1.O.2.	Liczba tworzonych wspólnych szlaków turystycznych	Szlaki	1	4	Sprawozdania z projektów	
Ochrona	Wskaźnik	1.1.O.3	Liczba obiektów dziedzictwa	Obiekty i powiązane promowane	8	40	Sprawozdania	

środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	produktu		kulturowego i przyrodniczego i promowanych powiązanych produktów	produkty			z projektów	
Promowanie trwałego i zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Wskaźnik finansowy		Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	2.816.703,86	14.083.519,28	Sprawozdania z projektów	
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Wskaźnik produktu	2.1.O.1.	Liczba nowych lub rozszerzonych wspólnych (lub promujących współpracę) usług dla przedsiębiorstw	Usługi	2	7	Sprawozdania z projektów	
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Wskaźnik produktu	2.1.O.2.	Liczba osób uczestniczących we wspólnych szkoleniach i wydarzeniach	Osoby	140	700	Sprawozdania z projektów	
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Wskaźnik produktu	2.2.O.1.	Liczba uczestników lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Osoby	140	700	Sprawozdania z projektów	

Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Wskaźnik produktu	2.2.O.2.	Liczba uczestników inicjatyw na rzecz mobilności transgranicznej (wspólny)	Osoby	20	100	Sprawozdania z projektów	
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	Wskaźnik finansowy		Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	1.877.802,57	9.389.012,85	Sprawozdania z projektów	
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	Wskaźnik produktu	3.1.O.1	Liczba uczestników projektów promujących równość płci, równe szanse i włączenie społeczne ponad granicami (wspólny)	Osoby	400	2000	Sprawozdania z projektów	
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	Wskaźnik produktu	3.1.O.2	Liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych we współpracę transgraniczną na rzecz włączenia społecznego	organizacje pozarządowe	4	20	Sprawozdania z projektów	
Wzmacnianie zdolności	Wskaźnik finansowy		Wydatki (EFRR + wkład	EUR	2.816.703,86	14.083.519,28	Sprawozdania z projektów	

instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna			krajowy)					
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	Wskaźnik produktu	4.1.O.1.	Liczba instytucji zaangażowanych we współpracę transgraniczną	Instytucje	4	20	Sprawozdania z projektów	
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	Wskaźnik produktu	4.1.O.2.	Liczba osób uczestniczących we wspólnych szkoleniach lub wymianie personelu	Osoby	100	500	Sprawozdania z projektów	
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna	Wskaźnik produktu	4.1.O.3	Nowe lub rozszerzone usługi w dziedzinie opieki zdrowotnej i usług	Osoby	1	5	Sprawozdania z projektów	

administracja publiczna			społecznych					
----------------------------	--	--	-------------	--	--	--	--	--

Kategorie interwencji

Kategorie interwencji odpowiadające treści osi priorytetowej, na podstawie nomenklatury przyjętej przez Komisję, oraz szacunkowy podział wsparcia UE

Tabela 4-7: Kategorie interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 Dziedzina interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	91	4.119.050,80
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	92	2.059.525,40
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	93	4.119.050,80
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	94	2.059.525,40
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	95	4.119.050,80
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	72	1.675.938,79
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	102	3.471.587,51
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	103	1.675.938,79
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	104	3.471.587,51
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	118	1.675.938,79
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	109	5.586.462,65
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	111	2.394.198,27
4. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	112	2.394.198,27
4. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych	119	6.584.045,27

stron oraz sprawna administracja publiczna		
4. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	120	2.992.747,85

Tabela 5: Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	01	16.476.203,20
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	01	11.970.991,39
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	01	7.980.660,92
4. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	01	11.970.991,39

Tabela 6: Wymiar 3 Typ terytorium		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	01	7.414.291,44
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	02	7.414.291,44
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	03	1.647.620,32
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	01	4.788.396,56
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	02	4.788.396,56
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	03	2.394.198,27
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	01	2.394.198,28
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	02	3.192.264,36
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	03	2.394.198,28

z ubóstwem i wszelką dyskryminacją		
4. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	01	4.788.396,55
4. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	02	5.985.495,70
4. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	03	1.197.099,14

Tabela 7: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy realizacji

Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	07	16.476.203,20
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	07	11.970.991,39
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	07	7.980.660,92
4. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	07	11.970.991,39

Sekcja 2B. Opis osi priorytetowych dla pomocy technicznej

2.B.1. Oś priorytetowa – pomoc techniczna

Cel szczegółowy	Zapewnienie płynnego i efektywnego wdrażania Programu
-----------------	---

Państwa członkowskie starają się osiągnąć płynność i efektywność przygotowania, zarządzania, monitorowania, ewaluacji, informowania i komunikacji, tworzenia sieci kontaktów, rozpatrywania skarg oraz kontroli i audytu Programu.

Pomoc techniczna może być wykorzystywana jako wsparcie obsady etatów i wyposażenia instytucji zarządzających Programem, również w działaniach na rzecz redukcji obciążeń administracyjnych dla beneficjentów, w tym elektronicznych systemów wymiany danych, a także działaniach na rzecz wzmocnienia zdolności instytucji państw członkowskich i beneficjentów do administrowania Programem.

Pomoc techniczna może też być wykorzystywana do wspierania działań na rzecz wzmocnienia zdolności instytucjonalnych partnerów, zgodnie z lit. e) art. 5 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 oraz wspierania wymiany dobrych praktyk między partnerami. Działania, o których mowa w niniejszym akapicie, mogą dotyczyć przeszłych i nadchodzących okresów programowania.

Indykatywne działania:

- Pomoc przy generowaniu, przygotowywaniu i ocenie operacji (spotkania i działalność instytucji odpowiedzialnych za administrację i zarządzanie Programem, WKM, zewnętrzna ekspertyza i badania, seminaria/szkolenia potencjalnych wnioskodawców, wyposażenie, dokumentacja, itd.);
- Administracja i zarządzanie Programem (spotkania i działalność instytucji odpowiedzialnych za administrację i zarządzanie Programem, zewnętrzna ekspertyza i badania, seminaria/szkolenia potencjalnych wnioskodawców, wyposażenie, dokumentacja, itd.);
- Ocena i kontrola (ewaluacje, zewnętrzna ekspertyza i badania, audyty i kontrole na miejscu, seminaria i szkolenia, dokumentacja, itd.);
- Informowanie, działania w zakresie reklamy i szerzenia wiedzy (publikacje, wydarzenia, tworzenie sieci kontaktów, strony internetowe, media, identyfikacja wizualna, wyposażenie, dokumentacja, wymiana doświadczeń, itd.);
- Sporządzanie odpowiednich badań i baz danych.

Wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość (2023 r.) (fakultatywnie)	Źródło danych
TA.O.1.	Liczba zatwierdzonych operacji	Operacje	150	decyzje WKM
TA.O.2.	Liczba posiedzeń Wspólnego Komitetu Monitorującego (WKM)	Posiedzenia	9	Roczne sprawozdania z realizacji
TA.O.3	Liczba zorganizowanych wydarzeń w celu	Wydarzenia	20	Sprawozdania

	reklamy, informacji i budowania zdolności w odniesieniu do Programu			z reklamy
TA.O.4	Liczba publikacji i częstotliwość pojawiania się w mediach	Liczba publikacji i częstotliwość pojawiania się w mediach	15	Sprawozdania z reklamy
TA.O.5	Kontrole projektów na miejscu	Kontrole na miejscu	100	Sprawozdania z kontroli na miejscu

Kategorie interwencji

Odpowiadające kategorie interwencji w oparciu o nomenklaturę przyjętą przez Komisję oraz orientacyjny podział wsparcia Unii.

Tabele 8–10: Kategorie interwencji

Tabela 8: Wymiar 1 Dziedzina interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
Pomoc techniczna	121	2.625.894,89
Pomoc techniczna	122	154.464,41
Pomoc techniczna	123	308.928,80

Tabela 9: Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
Pomoc techniczna	01	3.089.288,10

Tabela 10: Wymiar 3 Typ terytorium		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (EUR)
Pomoc techniczna	01	3.089.288,10

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY

3.1. Roczna pula środków finansowych z EFRR (w EUR)

Tabela 8

Fundusz	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem
EFRR	0,00	6.178.579,00	9.061.911,20	9.061.911,20	9.061.911,20	9.061.911,20	9.061.911,20	51.488.135,00
Ogółem	0,00	7.268.916,47	10.661.072,00	10.661.072,00	10.661.072,00	10.661.072,00	10.661.072,00	60.574.276,47

3.2. Całkowita pula środków finansowych z EFRR i współfinansowanie krajowe (w EUR)

Tabela 9: Plan finansowania z podziałem na osie priorytetowe

Oś priorytetowa	Fundusz	Podstawa wyliczenia wsparcia z budżetu Unii (Całkowite koszty kwalifikowalny lub publiczne koszty kwalifikowalne)	Wsparcie UE (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) +(b)	Poziom współfinansowania (f) = (a)/(e) (2)
					Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d) (1)		
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	16.476.203,20	2.907.565,27	2.519.889,90	387.675,37	19.383.768,47	85%
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	11.970.991,39	2.112.527,89	1.830.857,50	281.670,39	14.083.519,28	85%
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	7.980.660,92	1.408.351,93	1.220.571,68	187.780,25	9.389.012,85	85%
Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	11.970.991,39	2.112.527,89	1.830.857,50	281.670,39	14.083.519,28	85%
Pomoc techniczna	EFRR	Całkowite koszty	3.089.288,10	545.168,49	545.168,49	0	3.634.456,59	85%

		kwifikowalne						
Ogółem	EFRR		51.488.135,00				51.488.135,00	
Ogółem	Łącznie wszystkie fundusze		51.488.135,00	9.086.141,47	7.947.345,07	1.138.796,40	60.574.276,47	85%

(1) Do wypełnienia, wyłącznie jeśli oś priorytetowa jest wyrażona w kosztach całkowitych.

(2) Stopa współfinansowania może być zaokrąglona do najbliższej liczby całkowitej w tabeli. Współczynnik (f) jest traktowany jako precyzyjna stopa stosowana dla potrzeb płatności.

3.3. Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego

Tabela 10

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
1. Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	CT 6 - Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów	16.476.203,20	2.907.565,27	19.383.768,47
2. Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	CT 8 - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	11.970.991,39	2.112.527,89	14.083.519,28
3. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	7.980.660,92	1.408.351,93	9.389.012,85
4. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	CT 11 - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	11.970.991,39	2.112.527,89	14.083.519,28
5. Pomoc techniczna		3.089.288,10	545.168,49	3.634.456,59
OGÓŁEM		51.488.135,00	9.086.141,47	60.574.276,47

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

4.1. Opis zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego stosowanego w ramach Programu

Zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego przyczynia się do realizacji Programu i oczekiwanych rezultatów w szeregu decyzji: dotyczących treści interwencji, typu beneficjentów i działań, które mają uzyskać wsparcie. Podejście to pomaga uwolnić nie w pełni wykorzystany potencjał na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Przede wszystkim specyficzne cechy regionu zostały starannie uwzględnione przy programowaniu interwencji. Obszary uczestniczące w Programie są pod wieloma względami natury społecznej i ekonomicznej poniżej średniej na Litwie i w Polsce. Np. na obszarze Programu, PKB na mieszkańca jest o około 35 procent niższy niż średnia krajowa. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w poszczególnych regionach obszaru Programu było o 10 do 15 procent niższe niż średnia krajowa. Ponadto, ponad jedna czwarta całkowitej liczby ludności na obszarze Programu była zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przekraczając średnią UE wynoszącą 24.8 procent. Przy rozwiązywaniu problemów regionalnych przewiduje się duży odsetek interwencji (42 procent alokacji) na rzecz poprawy zatrudnienia i włączenia społecznego. Zatrudnienie będzie wspierane poprzez wzmocnienie współpracy transgranicznej w świadczeniu usług wsparcia biznesu w zakresie własnej działalności, mikroprzedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw. Przewiduje się również zmniejszenie bezrobocia poprzez skoordynowane działania w ramach współpracy transgranicznej instytucji, podmiotów publicznych i społeczności. Włączenie społeczne zostanie wzmocnione poprzez poprawę dostępności usług społecznych i usług opieki zdrowotnej. Przewiduje się również wsparcie na rzecz silniejszej, bardziej aktywnej, wolnej od uprzedzeń, współpracującej w sposób trwały społeczności transgranicznej.

Z drugiej strony uwzględniono mocne strony właściwe regionowi. Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze obszaru Programu jest jedną z nich i ma wpływ na decyzję o wspieraniu potencjału turystycznego regionu. Również sytuacja środowiskowa regionu sprzyja zrównoważonej turystyce. Wsparcie na rzecz rozwoju dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powinno napędzać wzrost, co miałoby szczególne znaczenie dla słabiej rozwiniętych obszarów wiejskich, na których brakuje innych istotnych czynników wzrostu gospodarczego.

Przewidywane typy beneficjentów również zapewniają podstawę dla operacji dostosowanych do cech i wyników specyficznych dla danego miejsca. Instytucje lokalne i regionalne, wśród nich organizacje pozarządowe i organizacje społeczności lokalnych, a także lokalni beneficjenci, będą istotnymi podmiotami w zakresie uwalniania nie w pełni wykorzystanego potencjału na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Dominujący typ pośrednich terytoriów na obszarze Programu jest korzystny pod względem włączania lokalnych społeczności, ponieważ zdaniem badaczy, lokalne społeczności na obszarach wiejskich albo w starych tradycyjnych dzielnicach miast wydają się dojrzalsze i trwalsze. Dlatego bliższa współpraca między społecznościami i kontakty międzyludzkie na obszarze Programu nie tylko zdecydowanie przyczynią się do poprawy włączenia społecznego, lecz także do budowania społeczności wolnych od uprzedzeń, zdolnych do nawiązywania trwałej współpracy.

Zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego objawia się również w typach działań, które mają być wspierane. Program wspiera zarówno miękkie, jak i twarde działania konieczne do zintegrowanej współpracy transgranicznej i rozwoju regionalnego.

Program przyczyni się do regionalnego rozwoju synergii z innymi programami z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Np. umowa o partnerstwie z Litwą przewiduje wykorzystanie instrumentów rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (ang. *community-led local development*) oraz Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Planowane są również działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Umowa o partnerstwie identyfikuje trzy typy terytoriów, które będą wdrażać rozwój lokalny kierowany przez społeczność: miasteczka i miasta, obszary wiejskie i obszary rybackie. Drugie co do wielkości miasto, Kowno, również należy do obszaru Programu. Tym samym następstwa znaczących inwestycji w Kownie mogą rozprzestrzeniać się na większych obszarach regionu.

W Polsce Program przyczyni się do wzrostu regionu w synergii z innymi programami finansowanymi z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Wśród nich bardzo ważny jest „Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej” który będzie skupiać się na terytoriach objętych Programem. Powinno to wzmocnić region, który pozostaje w tyle względem krajowej średniej rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podkreśla się, że koncentracja tematyczna Programu spowoduje lepszą koordynację z europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi i lepsze rozwiązywanie problemu regionalnych luk w rozwoju i jakości życia.

4.2. Wkład planowanych interwencji w strategię makroregionalną oraz strategię na rzecz basenu morskiego

Obydwa kraje Programu uczestniczą w Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB) przyjętej przez Radę Europejską w 2009 r. Była to pierwsza makroregionalna strategia w Europie, obejmująca osiem krajów (oprócz Litwy i Polski także Szwecję, Danię, Estonię, Finlandię, Niemcy i Łotwę). Celem tej strategii jest wzmocnienie współpracy w obrębie regionu Morza Bałtyckiego w ramach realizacji trzech celów odpowiadających trzem kluczowym wyzwaniom regionu Morza Bałtyckiego, jakimi są ocalenie morza, rozwój połączeń w regionie i zwiększenie dobrobytu. Wspólnie uzgodniony plan działania dla Strategii obejmuje szereg obszarów priorytetowych dla współpracy makroregionalnej, które dotyczą kluczowych wyzwań i szans w regionie. Przykłady tych obszarów priorytetowych, mające znaczenie dla Programu, obejmują zachowanie naturalnych stref i różnorodności biologicznej, wzmocnienie spójności makroregionu poprzez turystykę, rozwój i promocję wspólnej kultury i tożsamości kulturowej, promowanie przedsiębiorczości i wzmacnianie wzrostu MŚP, rozwój innowacyjnej edukacji i młodzieży. Obszary priorytetowe są wdrażane przez regionalne podmioty zainteresowane w regionie Morza Bałtyckiego poprzez szczegółowe działania i projekty przewodnie opatrzone jasno określonymi celami i wskaźnikami. Program wpisuje się również w niektóre projekty przewodnie w regionie Morza Bałtyckiego. Przykładowo, projekty przewodnie są nakierowane na promowanie młodych przedsiębiorców, promowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, itd.

Program będzie stanowić wkład w zestaw działań priorytetowych mających na celu uczynienie regionu Morza Bałtyckiego dobrze prosperującym regionem. Wkład ten zostanie zapewniony dzięki działaniom wspierającym nakierowanym na przedsiębiorczość i zatrudnienie, włączenie do rynku pracy, sprawne wykorzystanie

zasobów ludzkich. Program przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności regionu poprzez rozwój turystyki, kultury i oświaty.

Strategia SUERMB nie przewiduje wprowadzenia nowej legislacji, instrumentów ani instytucji. Jej celem jest natomiast mobilizacja finansowania z budżetu UE i polityk oraz koordynowanie działań w UE, krajach UE, regionach, organizacjach pan-bałtyckich, instytucjach finansujących oraz podmiotach pozarządowych na rzecz promowania bardziej zrównoważonego rozwoju regionu Morza Bałtyckiego. Dlatego ten Program wpisuje się również w starania na rzecz rozwoju tego regionu. Tam gdzie to stosowne, działalność mająca znaczenie dla strategii SUERMB będzie koordynowana lub wdrażane będą wspólne działania w ramach odpowiedniej osi priorytetowej Programu. Działania, które mogą przyczynić się do realizacji planu działania powinny zostać należycie uwzględnione w procesie selekcji. Każdego roku, w corocznym sprawozdaniu Programu będzie również omawiać swój wkład w SUERMB.

SEKCJA 5. PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU WSPÓŁPRACY

5.1. 5.1. Właściwe instytucje i organy

Tabela 11: Instytucje programu współpracy

Instytucja/organ	Nazwa instytucji/organu oraz departamentu lub jednostki
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej Adres: Šventaragio g. 2, LT-01510 Wilno Telefon: +370 5 271 7074 Faks: +370 5 271 8782 E-mail: vilnius.rpd.rastine@vrm.lt
Instytucja krajowa - instytucja współpracująca występująca w charakterze głównego partnera instytucji zarządzającej po polskiej stronie granicy	Minister Infrastruktury i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej Adres: Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa Telefon: + 48 22 273 70 00 Faks: <i>do ustalenia</i> E-mail: <i>do ustalenia</i>
Instytucja audytowa	Wewnętrzny Wydział Audytu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej, wspierany przez Grupę Auditorów Adres: Šventaragio g. 2, LT-01510 Wilno Telefon: +370 5 271 7282 Faks: +370 5 271 8620 E-mail: rasa.rybakoviene@vrm.lt

Komisja będzie przekazywać płatności następującym organom:

☒ instytucja zarządzająca	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej
☐ instytucja certyfikująca	

Tabela 12: Podmiot lub podmioty prowadzące zadania kontrolne i audytowe

Instytucja/organ	Nazwa instytucji/organu oraz departamentu lub jednostki
Organ lub organy wyznaczone do	Każde państwo członkowskie wyznaczy na swoim

przeprowadzenia zadań kontrolnych	terytorium organ lub osobę („kontrolera(-ów)” odpowiedzialnego(-ych) za przeprowadzanie zadań opisanych w art. 125 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów - CPR]. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej będzie odpowiedzialne za ustanawianie, koordynowanie i kontrolowanie systemu kontroli na Litwie. Zastosowany zostanie zdecentralizowany system wprowadzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej. Wydatki beneficjentów działających po polskiej stronie granicy będą weryfikowane przez kontrolerów: Wojewodę Podlaskiego i Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.
Organ lub odpowiedzialne przeprowadzenie audytowych	Zgodnie z art. 25 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 [EWT], instytucji audytowej towarzyszyć będzie grupa audytorów złożona z przedstawicieli każdego państwa członkowskiego UE i realizująca funkcje przewidziane w art. 127 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

5.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

Zgodnie z art. 23 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 [EWT], instytucja zarządzająca (dalej „IZ”) (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej), po konsultacjach z krajami uczestniczącymi, powołuje „*wspólny sekretariat techniczny jako Wspólny Sekretariat* (dalej „WS”) Programu. Został on utworzony celem wsparcia technicznego programów: INTERREG IIIA oraz TACIS (2004-2006), Europejskiej Współpracy Terytorialnej, a także Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (2007-2013).

WS będzie finansowany z budżetu pomocy technicznej, a jego personel będzie międzynarodowy, złożony z obywateli obydwu krajów uczestniczących. Personel WS będzie posługiwał się wszystkimi językami Programu czyli litewskim, polskim i angielskim. Liczebność i kwalifikacje personelu będą odpowiadać zadaniom WS. WS będzie wspierany w wykonywaniu swoich zadań przez Regionalne Punkty Kontaktowe (dalej RPK), ustanowione po polskiej stronie granicy.

Adres: Konstitucijos ave. 7, LT-09308, Wilno, Litwa.

Telefon: +370 5 261 04 77

Faks: + 370 5 261 04 98

E-mail: info@lietuva-polska.eu

WWW: www.lietuva-polska.eu

5.3. Streszczenie ustaleń dotyczących zarządzania i kontroli

Wspólna struktura wdrażania Programu składa się z następujących organów:

- Wspólny Komitet Monitorujący (WKM);
- Instytucja zarządzająca (IZ);
- Instytucja audytowa (IA);
- Wspólny Sekretariat (WS) wspierany przez Regionalne Punkty Kontaktowe (RPK).

Rola i zadania WKM

WKM jest organem decyzyjnym Programu odpowiadającym za zapewnienie jakości i efektywności wdrażania oraz wiarygodności działań prowadzonych w ramach Programu. Zgodnie z art. 47 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], WKM zostanie powołany przez państwa członkowskie uczestniczące w Programie, w porozumieniu z IZ, w terminie trzech miesięcy od daty powiadomienia o decyzji przyjęcia Programu. WKM sporządzi i przyjmie regulamin. Zgodnie z art. 48 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], skład WKM zostanie uzgodniony przez państwa członkowskie uczestniczące w Programie. Więcej informacji dotyczących składu i zasad funkcjonowania WKM zostanie zawartych w regulaminie WKM, który zostanie przyjęty przez WKM na jego pierwszym posiedzeniu.

Główne zadania WKM są następujące:

- badanie i zatwierdzanie:
 - budżetu Programu;
 - strategii komunikacji Programu i wszelkich zmian wprowadzanych do tej strategii;
 - planu audytu Programu i wszelkich zmian wprowadzanych do tego planu;
 - planu pracy Programu;
 - metodologii oraz kryteriów wyboru projektów;
 - pakietu wniosków i innych dokumentów Programu potrzebnych wnioskodawcom, beneficjentom i organom Programu (formularze aplikacji, wytyczne, podręczniki dla wnioskodawców, itd.);
- ustanawiania zasad kwalifikowalności wydatków dla Programu jako całości;
- wyboru projektów do sfinansowania w ramach Programu;
- podjęcie końcowej decyzji w sprawie zatwierdzenia lub odrzucenia skarg dotyczących wyboru projektów;
- badanie i zatwierdzanie wszelkich wniosków o zmiany treści decyzji Komisji w sprawie wkładu z funduszy;
- Badanie:

- wdrażania Programu i postępów w kierunku osiągnięcia jego celów;
- wszelkich kwestii, które wpływają na skuteczność Programu, w tym wniosków z przeglądów skuteczności działania;
- działań na rzecz promowania zasad horyzontalnych, opisanych szczegółowo w art. 110 lit. f) i g) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR];
- wdrażania strategii komunikacyjnej;
- wdrażania planu oceny;
- rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji;
- wszelkich wniosków ze strony IZ dotyczących zmian w Programie;
- czynienie uwag IZ, w razie potrzeby, w odniesieniu do wdrażania i oceny Programu, a także monitorowanie działań podjętych w wyniku tych obserwacji.

Rola i zadania IZ

Zgodnie z art. 125 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], IZ jest organem wykonawczym odpowiedzialnym, przy wsparciu WS, za zarządzanie Programem zgodnie z zasadą stabilnego zarządzania finansowego.

Główne zadania IZ są następujące:

- zagwarantowanie, że strategia komunikacyjna jest sporządzona i przedłożona WKM do zatwierdzenia nie później niż sześć miesięcy po przyjęciu CP (przy wsparciu ze strony WS);
- sporządzenie planu oceny i przedłożenie go do WKM nie później niż w rok po przyjęciu Programu (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że kategorie interwencji zostały określone (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie stworzenia odpowiednich procedur i kryteriów wyboru (opisanych szczegółowo w art. 125 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], a kiedy zostaną one zatwierdzone przez WKM, stosowanie ich (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że pakiet wniosków został sporządzony i udostępniony wnioskodawcom (przy wsparciu WS);
- upewnienie się, czy beneficjenci mają zdolność administracyjną, finansową i operacyjną pod względem spełniania warunków wsparcia przewidzianych w dokumentach Programu (przy wsparciu WS);
- podpisywanie umów o dofinansowanie i załączników do umów z beneficjentami;
- zagwarantowanie, że wybrany projekt nie obejmuje rodzajów działań, które były częścią projektu, który podlegał lub powinien być podlegać procedurze odzyskiwania należności zgodnie z art. 71 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR] (przy wsparciu WS);

- ocena skarg dotyczących (przy wsparciu WS) i dostarczenie WKM wniosków z tej oceny;;
- zagwarantowanie, że beneficjenci otrzymują informacje niezbędne do wdrażania projektu (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że beneficjenci zaangażowani we wdrażanie projektów prowadzą oddzielny system rachunkowości lub odpowiedni kod księgowy dla wszystkich transakcji dotyczących danego projektu(przy wsparciu WS);
- upewnienie się, czy wydatki każdego beneficjenta uczestniczącego w danym projekcie zostały zweryfikowane przez kontrolerów (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że istnieje system, w którym rejestruje się i przechowuje, w formie elektronicznej, dane dotyczące każdego projektu niezbędne do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytu, jak również że odpowiednie dane są gromadzone, wprowadzane i przechowywane w tym systemie (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że istnieje system, w którym rejestruje się i przechowuje, w formie elektronicznej, dokumentację księgową w odniesieniu do każdego projektu (o czym mowa w art. 126 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR]) konieczny dla sporządzania wniosków o płatności i utworzenia konta;
- zbadanie i zatwierdzenie lub odrzucenie wniosków dotyczących zmiany projektu (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że oceny Programu są przeprowadzane na podstawie planu oceny (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie (przy wsparciu WS), że WKM otrzymuje:
 - informacje o postępach wdrażania strategii komunikacyjnej (co najmniej raz do roku);
 - dane odnoszące się do wskaźników i celów pośrednich, a także dane finansowe, konieczne dla śledzenia postępów Programu w osiągnięciu jego celów;
 - wsparcie przy wykonywaniu swoich zadań;
- zapewnienie, że ustanowiono procedury na rzecz zarządzania dokumentami dotyczącymi wydatków i audytu koniecznymi dla zapewnienia odpowiedniej ścieżki audytu;
- zapewnienie, że wprowadzono efektywne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych;
- sporządzanie sprawozdań finansowych Programu i poświadczanie kompletności, dokładności i prawdziwości tych sprawozdań (opisanych szczegółowo w art. 59 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego);
- poświadczanie, że wydatki wprowadzone do sprawozdań finansowych Programu są zgodne z obowiązującym prawem i zostały poniesione przy wdrażaniu operacji wybranych do finansowania w ramach Programu;
- sporządzanie wniosków o płatność i przedkładanie ich Komisji (zgodnie z wymogami art. 131 ust. 1 i art. 135 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR]), poświadczając, że:

- wnioski o płatność wynikają z rzetelnych systemów rachunkowości, są oparte na weryfikowalnych dokumentach uzupełniających i były przedmiotem weryfikacji;
- rezultaty wszystkich audytów przeprowadzonych przez IA lub na odpowiedzialność IA zostają uwzględnione;
- otrzymywanie płatności wykonanych przez Komisję i wykonywanie płatności na rzecz beneficjenta wiodącego;
- zagwarantowanie, że każdy beneficjent otrzymuje całkowitą kwotę kwalifikowalnych wydatków publicznych nie później niż 90 dni od daty złożenia wniosku o płatność do WS;
- prowadzenie w formie elektronicznej zapisów księgowych wydatków deklarowanych Komisji oraz odpowiadającego im wkładu publicznego wypłaconego beneficjentom;
- zapewnienie odzyskania od beneficjentów wiodących wszelkich kwot wypłaconych w wyniku nieprawidłowości;
- prowadzenie rozliczeń kwot podlegających odzyskaniu i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu na rzecz projektu;
- zagwarantowanie, że deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie są sporządzane (zgodnie z wymogami art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego) oraz, po zatwierdzeniu przez WKM, przedkładane Komisji (przy wsparciu WS);
- zagwarantowanie, że coroczne i końcowe sprawozdania z realizacji są sporządzane i, po zatwierdzeniu przez WKM, przedkładane Komisji (przy wsparciu WS);
- zapewnianie wkładu w oceny Programu przeprowadzane przez Komisję.

Rola i zadania państw członkowskich

Główne zadania państw członkowskich są następujące:

- wprowadzenie krajowych wymogów i warunków dla wdrażania Programu i zagwarantowanie, że funkcjonują one efektywnie i w zgodności z postanowieniami i zasadami Programu;
- powoływanie członków WKM;
- wyznaczenie kontrolerów i zagwarantowanie, że krajowy system kontroli funkcjonuje efektywnie i w zgodności z odnośnymi postanowieniami Programu;
- zapewnienie opinii na temat kwalifikowalności beneficjentów w przypadku gdy oceniający mają wątpliwości;
- zagwarantowanie, że wydatki każdego beneficjenta są weryfikowane w terminie trzech miesięcy od przedłożenia dokumentów poświadczających wydatki beneficjenta;
- na żądanie WS lub IZ, sprawdzanie możliwości podwójnego finansowania wydatków finansowanych z innych inicjatyw finansowanych z budżetu UE oraz programów przedłożonych przez tych samych beneficjentów;

- zapobieganie nieprawidłowościom, wykrywanie ich i korygowanie oraz niezwłoczne powiadamianie o nich IZ;
- zgłaszanie Komisji nieprawidłowości przekraczających 10 000 EUR wkładu Unii, a także działań zapobiegawczych i naprawczych podejmowanych w odniesieniu do nieprawidłowości;
- przyjmowanie odpowiedzialności finansowej w przypadku niepowodzenia odzyskania kwot nienależnie wypłaconych przez Program (art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 i art. 122 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013);
- ponoszenie odpowiedzialności za płatności z wkładu krajowego do budżetu pomocy technicznej Programu.

Rola i zadania instytucji audytowej i grupy audytorów

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia EWT, państwa członkowskie uczestniczące w Programie wyznaczają wewnętrzny wydział audytu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej mający działać w charakterze instytucji audytowej CP. Zagwarantowany zostanie rozdział funkcji między IZ i IA w obrębie ram organizacyjnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej. Zadania IZ i IA będą realizowane przez odrębne i niezależne departamenty Ministerstwa.

Zgodnie z art. 25 rozporządzenia EWT, IA jest wspomagana przez grupę audytorów, złożoną z przedstawicieli państw członkowskich, po jednym z każdego państwa członkowskiego. Grupa audytorów zostanie powołana najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od wydania decyzji zatwierdzającej Program.

Główne zadania IA, wspieranej przez grupę audytową, są następujące:

- w ciągu ośmiu miesięcy od przyjęcia Programu, przygotowanie strategii audytu, opisanej szczegółowo w art. 127 ust. 4 rozporządzenia [UE] nr 1303/2013 [CPR] dla przeprowadzania audytów;
- zagwarantowanie, że audyty są przeprowadzane w zakresie prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli Programu;
- zagwarantowanie, że audyty są przeprowadzane na podstawie stosownej próby projektów;
- zagwarantowanie, że przeprowadzane są audyty sprawozdań finansowych Programu;
- sporządzanie opinii audytowej zgodnie z art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego;
- sporządzanie sprawozdania z kontroli szczegółowo opisanego w art. 127 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR];
- przedkładanie Komisji deklaracji zamknięcia oceniającej ważność wniosku o płatność salda końcowego oraz zgodność z prawem i prawidłowość transakcji ujętych w końcowym zestawieniu wydatków, które będzie wspierane przez końcowe sprawozdanie z kontroli.

Rola i zadania WS i RPK

Główne zadania WS są następujące:

- sporządzanie i wdrażanie strategii komunikacji, czyli:
 - rozpowszechnianie informacji dotyczących Programu i jego działań, w tym prowadzenie strony internetowej Programu;
 - organizowanie działań na rzecz promowania Programu, a także wspierania generowania i opracowywania operacji;
 - organizowanie spotkań poświęconych poszukiwaniu partnerów na całym terytorium Programu;
 - zarządzanie procesem naboru wniosków aplikacyjnych, czyli: sporządzanie i stosowanie odpowiednich procedur i kryteriów wyboru;
 - sporządzanie i stosowanie odpowiednich dokumentów wymaganych w ramach zaproszenia do składania wniosków;
 - przygotowywanie dokumentacji wniosku i udostępnienie jej wnioskodawcom;
 - uruchomienie zaproszenia do składania wniosków;
 - udzielanie informacji i porad kandydatom (telefonicznie, faksem, mailem lub na spotkaniach konsultacyjnych);
 - rejestrowanie złożonych wniosków dla operacji;
 - ocena zgodności administracyjnej wniosków aplikacyjnych projektów;
 - ocena kwalifikowalności wniosków aplikacyjnych i kwalifikowalności wnioskodawców;
 - przeprowadzanie, w razie potrzeby i przy wsparciu ekspertów zewnętrznych, oceny jakości kwalifikowalnych wniosków dla operacji;
 - ocena skarg dotyczących wyboru operacji i dostarczanie opinii IZ;
 - informowanie beneficjenta wiodącego o końcowej decyzji w sprawie jego wniosku;
 - sporządzanie umów o dofinansowanie;
- pomoc we wdrażaniu projektów, czyli:
 - upewnienie się, czy wybrana operacja wchodzi w zakres EFRR i czy można ją przypisać danej kategorii interwencji;
 - upewnienie się, czy wybrany projekt nie obejmuje rodzajów działań, które były częścią projektu, który podlegał lub powinien być podlegać procedurze odzyskiwania należności;
 - zapewnienie beneficjentom (telefonicznie, faksem, mailem, na spotkaniach konsultacyjnych, seminariach szkoleniowych, w odpowiednich podręcznikach i wytycznych) informacji koniecznych do wdrażania projektów;
 - prowadzenie operacyjnego monitorowania projektów;

- podejmowanie działań na rzecz uniknięcia podwójnego finansowania działań/wydatków;
- upewnienie się, czy beneficjenci zaangażowani we wdrażanie projektu utrzymują oddzielny system rachunkowości lub odpowiedni kod księgowy dla wszystkich transakcji dotyczących danego projektu;
- upewnienie się, czy wydatki każdego beneficjenta uczestniczącego w danym projekcie zostały zweryfikowane przez kontrolerów;
- prowadzenie kontroli dokumentacji sprawozdań z postępów realizacji projektu oraz wniosków o płatności oraz przedstawianie konkluzji IZ;
- badanie wniosków dotyczących zmian w projektach i przedstawianie IZ opinii WS;
- wspieranie działań monitoringowych, czyli:
 - administrowanie elektronicznym systemem rejestrowania i przechowywania danych;
 - monitorowanie postępów realizacji projektów poprzez gromadzenie i kontrolę sprawozdań, monitorowanie produktów, itd.;
 - monitorowanie zobowiązań i płatności z funduszy EFRR na poziomie Programu według kategorii interwencji;
 - przeprowadzanie kontroli monitorujących działania na miejscu;
 - dostarczenie WKM informacji o postępach wdrażania strategii komunikacji oraz o postępach realizacji Programu;
- prowadzenie codziennej pracy sekretariatu WKM poprzez organizowanie spotkań, sporządzanie dokumentów, przygotowywanie protokołów, itd.;
- zarządzanie dokumentacją dotyczącą wydatków i audytów;
- zarządzanie budżetem pomocy technicznej (rachunkowością, udzielaniem zamówień, płatnościami, sprawozdawczością, itd.);
- sporządzanie i przedkładanie IZ:
 - projektu deklaracji zarządczej i projektu sprawozdania rocznego;
 - projektu rocznych i końcowych sprawozdań z wdrażania;
- współpraca z organizacjami, instytucjami i sieciami, które są ważne dla realizacji celów Programu.

W realizacji swoich głównych zadań, w szczególności przy prowadzeniu działań komunikacyjnych, WS będzie korzystać ze wsparcia RPK. Te ostatnie zostaną utworzone w Olsztynie i Białymstoku. RPK województwa warmińsko-mazurskiego będzie zlokalizowany w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego, podczas gdy RPK województwa podlaskiego będzie znajdować się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. Każdy RPK będzie dysponować dwoma pracownikami zatrudnionymi w niepełnym wymiarze czasu pracy. Każdy RPK podpisze kontrakt z IZ/WS uzgadniając plany operacyjne i wskaźniki, jakie należy osiągnąć. RPK będą koordynować wszystkie działania komunikacyjne z IZ/WS i odpowiadać przed

IZ/WS za realizację zadań w wyznaczonych terminach i za poniesione wydatki. Funkcjonowanie RPK jest finansowane z budżetu pomocy technicznej.

Główne zadania RPK są następujące:

- dostarczanie informacji dotyczących możliwości finansowania dla wnioskodawców po polskiej stronie granicy;
- zapewnianie wsparcia wnioskodawcom po polskiej stronie granicy podczas procesu składania wniosków ;
- zapewnianie wsparcia i ogólnych konsultacji beneficjentom i partnerom w trakcie wdrażania projektów;
- zapewnianie wsparcia menedżera informacji we WS przy konsultacjach z beneficjentami i partnerami po polskiej stronie granicy, w przedmiocie wymogów przejrzystości UE;
- uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych przez WS;
- Wspieranie WS przy:
 - organizowaniu działalności informacyjnej po polskiej stronie granicy;
 - przygotowywaniu publikacji;
 - aktualizowaniu informacji na stronie Programu;
 - dostarczaniu tłumaczenia istotnych informacji, itd.;
- Wspieranie IZ/ WS w działalności monitoringowej (wizyty na miejscu, udział w wydarzeniach organizowanych w ramach projektów);
- przygotowywanie wkładu w sprawozdania Programu, w szczególności w odniesieniu do kwestii komunikacji;

Beneficjenci

Projekty wybrane do finansowania w ramach Programu powinny obejmować beneficjentów z obydwu krajów (czyli każdy wniosek powinien obejmować co najmniej dwóch beneficjentów, jednego z Litwy i jednego z Polski). Każdy projekt musi być realizowany zgodnie z tak zwaną zasadą partnera wiodącego.

Partnerami kwalifikowalnymi projektówfinansowanych przez Program są następujące podmioty:

- instytucje publiczne (instytucje krajowe, władze regionalne i samorządy terytorialne);
- odpowiedniki podmiotów publicznych (podmioty prawne działające na mocy prawa publicznego lub prywatnego);
- organizacje pozarządowe.

Szczegółowe informacje dotyczące beneficjentów kwalifikowalnych będą zawarte w Podręczniku Programu.

Ocena projektów i procedury wyboru

Program zagwarantuje, że projekty wybrane do finansowania, w sposób efektywny przyczynią się do realizacji celów Programu.

Główną procedurą wyboru projektów do sfinansowania w ramach Programu jest nabór projektów, ogłaszany przez WS zgodnie z decyzją WKM. Liczba naborów w ciągu roku będzie elastyczna i uzależniona od postępów Programu.

W terminie sześciu miesięcy od zatwierdzenia Programu, kryteria wyboru projektów do sfinansowania w ramach Programu zostaną zatwierdzone przez WKM i zamieszczone w dokumentacji aplikacyjnej, opracowanej przez WS i zatwierdzonej przez WKM przed pierwszym naborem wniosków. Dokumenty te będą następnie udostępniane na stronie internetowej Programu.

W ramach naborów WKM może zdecydować, iż priorytetowo będą traktowane projekty spełniające następujące warunki:

- posiadające wpływ na cały obszar kwalifikowalny Programu lub jego znaczącą część
- posiadające znaczenie strategiczne dla współpracy transgranicznej oraz proponujące rozwiązania systemowe dla osiągnięcia celów Programu.

Szczegółowe informacje dotyczące składania wniosków, kryteriów oceny, wyboru i kwalifikowalności projektów zostaną zatwierdzone przez WKM i opisane w Podręczniku Programu, który będzie dokumentem prawnie wiążącym dla wnioskodawców, podmiotów wdrażających projekty i podmiotów wdrażających Program.

Partner wiodący składa wniosek do WS za pomocą pojedynczego formularza wniosku. Wnioski o dofinansowanie powinny zawierać co najmniej jednego beneficjenta z każdego kraju uczestniczącego - Litwy i Polski. Beneficjenci ci współpracują przy:

- opracowywaniu projektu;
- wdrażaniu projektu.

Ponadto współpracują w zakresie jednego z poniższych lub w obydwu:

- obsada etatów;
- finansowanie projektu.

Wybrane projekty spełniające te warunki mogą być wdrażane w jednym kraju uczestniczącym, pod warunkiem że zostały przedstawione przez podmioty należące do obydwu państw członkowskich i że posiadają znaczące oddziaływanie transgraniczne. Działania prowadzone w ramach Programu mogą czasami obejmować elementy inwestycyjne, jeżeli przyczynią się to do realizacji celu tematycznego. Takie inwestycje powinny być należycie uzasadnione, wnosić wyraźną wartość dodaną i nie mogą stanowić głównego celu projektu.

Po otrzymaniu wniosków, WS dokonuje ich rejestracji w systemie administracyjnym Programu i powiadamia o tym wnioskodawcę. WS następnie przeprowadza ocenę zgodności administracyjnej (na podstawie kryteriów administracyjnych) i

kwalifikowalności (na podstawie kryteriów kwalifikowalności) wnioskodawców, wydatków i działań. W przypadku gdy oceniający mają wątpliwości co do kwalifikowalności beneficjentów, zwracają się do IZ lub instytucji krajowej o wydanie opinii w sprawie ich kwalifikowalności. Po przeprowadzeniu oceny jakości, WS przedkłada do zatwierdzenia przez WKM uporządkowaną listę wniosków ze sprawozdaniami z oceny dla każdego wniosku, w tym komentarzami oceniających, a także listę wniosków niekwalifikowalnych z uzasadnieniem ich niekwalifikowalności. WKM zatwierdza listę projektów niekwalifikowalnych, wybiera projekty do finansowania i podejmuje decyzję w sprawie kwoty finansowania dla każdego projektu. WKM może zatwierdzić, odrzucić wniosek albo zatwierdzić go warunkowo. Warunki powinny obejmować jedynie techniczne aspekty i nie zmieniać treści, celów, głównych produktów lub działań w ramach proponowanego projektu.

Procedury zawierania umów i składania skarg

Po wydaniu decyzji o dofinansowaniu przez WKM, WS niezwłocznie powiadamia beneficjenta wiodącego o wynikach dotyczących jego wniosku. W terminie jednego miesiąca od powiadomienia o decyzji WKM wraz z powodami odrzucenia wniosku, wnioskodawca ma prawo złożyć skargę, podając jasne argumenty objaśniające, dlaczego odrzucenie projektu jest nie do zaakceptowania. Skargi powinny zostać poddane ocenie przez IZ przy wsparciu ze strony WS. W oparciu o wnioski z tej oceny, WKM proponowana jest decyzja dotycząca zatwierdzenia lub odrzucenia skargi. WKM następnie powinien podjąć ostateczną decyzję dotyczącą skargi.

W terminie jednego miesiąca od końcowego zatwierdzenia projektu przez WKM, IZ podpisuje z beneficjentem wiodącym umowę o dofinansowanie.

Małe projekty

Oprócz projektów zwykłych, w ramach Programu mogą być również realizowane małe projekty. Działania takie na małą skalę o charakterze „ludzie dla ludzi” prowadzone ponad granicami mogą być wdrażane we wszystkich priorytetach Programu.

Na małe projekty przydzielone zostanie 8 do 10 procent funduszy Programu. Podstawowe działania małych projektów powinny mieć charakter miękkiej (tzw. działania „ludzie dla ludzi”), działania inwestycyjne (tj. drobne inwestycje absolutnie niezbędne do realizacji tych projektów) mogą być realizowane jedynie w ograniczonym zakresie. Maksymalna wartość dofinansowania małego projektu wynosi 50 000 euro z EFRR. Małe projekty będą wybierane w ramach specjalnych naborów wniosków, odrębnych względem zwykłych naborów. Zarządzanie małymi projektami zostanie powierzone WS, którego działalność wspierać będą RPK.

Procedury kontroli i audytu

W zgodności z art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 [EWT], kontrolerzy, wyznaczeni przez obydwie kraje uczestniczące, są odpowiedzialni za realizację zadań w zakresie kontroli na poziomie operacji w odniesieniu do beneficjentów na ich terytorium.

Powinni zagwarantować, że wydatki beneficjenta mogą być zweryfikowane w okresie trzech miesięcy od przedłożenia przez beneficjenta odnośnych dokumentów. Zgodnie z art. 125 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], kontrolerzy weryfikują, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone i czy wydatki zadeklarowane przez beneficjentów zostały opłacone, a także czy jest to zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, z Programem i warunkami wsparcia projektów.

Wyżej wspomniana weryfikacja obejmuje następujące procedury:

- kontrole administracyjne w odniesieniu do poszczególnych wniosków o zwrot przez beneficjentów;
- kontrole działań na miejscu, prowadzone w oparciu o próbę. częstotliwość i zakres kontroli na miejscu są proporcjonalne do kwoty wsparcia publicznego dla danej operacji i do poziomu ryzyka zidentyfikowanego w wyniku takich kontroli i audytów przez IA dla systemu zarządzania i kontroli jako całości.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 [EWT] kontroler beneficjenta wiodącego zagwarantuje, że wydatki przedstawione przez pozostałych beneficjentów zostały zweryfikowane przez kontrolerów. Po przeprowadzeniu kontroli, kontrolerzy wydają zestawienia wydatków. IZ upewnia się, czy wydatki każdego beneficjenta uczestniczącego w danej operacji zostały zweryfikowane przez wyznaczonych kontrolerów. Zgodnie z art. 25 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 [EWT], każdy kraj uczestniczący odpowiada za audyty prowadzone na jego terytorium. Każdy przedstawiciel z państwa członkowskiego UE uczestniczącego w Programie, tworząc grupę audytorów, jest odpowiedzialny za poinformowanie o okolicznościach faktycznych dotyczących wydatków na jego terytorium, które są wymagane przez IA w celu dokonania oceny tych wydatków Grupa audytorów zostanie ustanowiona w ciągu trzech miesięcy od wydania decyzji zatwierdzającej Program. Opracuje własny regulamin, a przewodniczyć jej będzie IA. Audytorzy będą funkcjonalnie niezależni od kontrolerów, którzy prowadzą kontrole na mocy art. 23 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 [EWT].

Zgodnie z art. 127 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], IA zagwarantuje, że praca audytowa uwzględnia przyjęte na szczeblu międzynarodowym standardy audytu. W przypadku audytów prowadzonych przez podmiot inny niż IA, IA zapewnia takim podmiotom niezbędną niezależność funkcjonalną. Przy zapewnianiu prowadzenia audytów operacji, deklarowane wydatki poddawane są audytowi na podstawie reprezentatywnej próby i co do zasady zgodnie z metodami statystycznego doboru próby. Niestatystyczne metody doboru próby mogą być stosowane na podstawie profesjonalnej oceny IA i w uzasadnionych przypadkach, zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu, oraz za każdym razem, gdy liczba projektów w roku obrachunkowym jest niewystarczająca do zastosowania metod statystycznych. W takich przypadkach wielkość próby musi być wystarczająca do tego, aby IA sporządziła ważną opinię audytową zgodnie z art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego. Niestatystyczna metoda doboru próby obejmuje minimum 5% operacji, dla których wydatki zostały zadeklarowane w ciągu roku obrachunkowego, oraz 10% wydatków, które zostały zadeklarowane Komisji w ciągu roku obrachunkowego.

Procedury finansowe

Każda operacja jest finansowana z wkładu EFRR i wkładu beneficjenta zgodnie z poziomami współfinansowania ustanowionymi dla każdego priorytetu inwestycyjnego. Każdy beneficjent może przygotować własne sprawozdanie z operacji, które obejmuje listę wydatków. Kontrolerzy badają sprawozdanie z operacji i dokumenty poświadczające wydatki w celu zweryfikowania zgodności z prawem i prawidłowości wydatków zadeklarowanych przez każdego beneficjenta. Po przeprowadzeniu weryfikacji wydatków, kontrolerzy wydają certyfikat kontroli.

Beneficjent wiodący łączy sprawozdania z operacji i certyfikaty kontroli wszystkich beneficjentów w jedno sprawozdanie z postępów operacji. To ostatnie jest następnie weryfikowane przez kontrolera beneficjenta wiodącego i przedkładane WS. WS dokonuje kontroli dokumentacji - sprawozdania z postępów operacji i wniosków o płatności złożonych przez beneficjentów, i przedstawia swoją konkluzję IZ. Zgodnie z art. 131 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], wnioski o płatności obejmują całkowitą kwotę kwalifikowalnych wydatków poniesionych przez beneficjentów i opłaconych w ramach wdrażania operacji, a także całkowitą kwotę wydatków publicznych poniesionych w ramach wdrażania projektów. W celu zakwalifikowania się do zwrotu, wydatki opłacone przez beneficjentów muszą być potwierdzone otrzymanymi fakturami lub dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej, zgodnie z przepisami UE, prawem krajowym i regulacjami.

IZ weryfikuje i zatwierdza sprawozdanie z postępów operacji oraz wnioski o płatność. Następnie przedkłada wnioski o płatność do Komisji i poświadcza, że wynikają z rzetelnych systemów rachunkowości, są oparte na weryfikowalnych dokumentach uzupełniających i były przedmiotem weryfikacji. IZ następnie otrzymuje fundusze EFRR od Komisji. Płatności wykonane przez Komisję są otrzymywane na odrębny rachunek bankowy bez subkont krajowych. Posiadaczem rachunku w Banku Litwy jest IZ. Walutą płatności jest euro.

IZ kieruje następnie płatności do beneficjenta wiodącego zgodnie z poziomem współfinansowania ustanowionym w umowie o dofinansowanie zawartej z beneficjentem wiodącym. Ten ostatni przydziela otrzymane od IZ fundusze innym beneficjentom zgodnie z warunkami umowy podpisanej między nimi. IZ gwarantuje, że każdy beneficjent otrzymuje całkowitą kwotę kwalifikowalnych wydatków publicznych oraz nie później niż 90 dni od daty złożenia wniosku o płatność do WS.

Język

Oficjalnym językiem Programu jest angielski. Dlatego wszystkie główne dokumenty (np. wnioski, raporty, itd.) są sporządzane w języku angielskim. Jednak dodatkowe dokumenty wymagane przy składaniu głównych dokumentów (np. dokumenty dotyczące procedur udzielania zamówień, protokoły odbioru, faktury, itd.) mogą być sporządzane w języku litewskim lub polskim.

5.4. Podział zobowiązań między uczestniczące państwa członkowskie w przypadku korekt finansowych nałożonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

IZ zagwarantuje, że wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostają odzyskane od beneficjenta wiodącego i zwrócone do ogólnego budżetu Unii. Beneficjent wiodący zapewnia zwrot nienależnie wypłaconych kwot przez pozostałych beneficjentów.

Jeżeli beneficjentowi wiodącemu nie uda się zapewnić zwrotu kwot przez innych beneficjentów lub jeżeli IZ nie uda się zapewnić zwrotu kwot przez beneficjenta wiodącego, wówczas państwo członkowskie, na którego terytorium siedzibę ma beneficjent, poniesie odpowiedzialność finansową za zwrot na rzecz IZ wszelkich nienależnie wypłaconych temu beneficjentowi kwot.

W przypadku gdy nieprawidłowości są spowodowane działaniami i decyzjami pojedynczego państwa członkowskiego, odpowiedzialność finansową ponosi państwo członkowskie, którego działania doprowadziły do korekty. W szczególnym przypadku nałożenia dodatkowej korekty finansowej przez Komisję, z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu błędu przez CPw Programie, jedynie państwo członkowskie, którego błędy przekraczają dopuszczalny poziom błędu ponosi odpowiedzialność finansową za zwiększoną korektę. Odpowiedzialność państwa członkowskiego, wyrażona jako konkretna kwota, jest wyliczana na podstawie procentowego udziału w relacji do sumy niekwalifikowanych wydatków poniesionych jedynie przez państwo członkowskie, które przekroczyło poziom błędu.

W przypadku gdy nieprawidłowości wynikają z decyzji dotyczących Programu podjętych wspólnie przez obydwa państwa członkowskie (w tym nieosiągnięcie celów Programu lub gdy nieprawidłowości wynikające z korekty finansowej nie mogą zostać przypisane do terytorium danego państwa członkowskiego), korekta finansowa powoduje zmniejszenie budżetu Programu. Jednak w przypadkach, w których zmniejszenie budżetu Programu nie jest możliwe, obydwa państwa członkowskie przyjmują na siebie odpowiedzialność finansową proporcjonalnie do środków z EFRR wypłaconych beneficjentom w każdym państwie członkowskim do czasu wydania końcowej decyzji Komisji w sprawie korekty.

W przypadku gdy nieprawidłowości spowodowane są działaniami IZ i/lub WS, odpowiedzialność finansową przyjmuje na siebie państwo członkowskie, w którym znajduje się IZ i/lub WS.

W przypadku nieprawidłowości skutkującej korektą finansowanie prawidłowości wynikających z korekty finansowej, państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność finansową proporcjonalnie do nieprawidłowości zidentyfikowanych na jego terytorium:

- a) powtarzające się nieprawidłowości systemowe w państwie członkowskim:

odpowiedzialność finansowa powinna być nałożona jedynie na państwo członkowskie, które ustanowiło na swoim terytorium wadliwy system (np. kontrola pierwszego stopnia).

- b) istotne błędy w systemach obydwu państw członkowskich i niezdolność brak możliwości do dokładnego alokowania przypisania części zastosowanej korekty zastosowanej do państwa członkowskiego:

państwa członkowskie podejmują wspólną decyzję o uszczupleniu budżetu programu dla o ściwartości zastosowanej korekty.

c) przekroczenie akceptowalnego poziomu błędu w programie:

odpowiedzialnością finansową z tytułu dodatkowej korekty powinno zostać obarczone jedynie to państwo członkowskie, które przekroczyło dopuszczalny poziom błędu. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu błędu przez obydwa państwa członkowskie, ponoszą one odpowiedzialność finansową proporcjonalnie do wielkości procentowej nieprawidłowości zidentyfikowanych na ich terytorium, prowadzących do przekroczenia maksymalnego dopuszczalnego poziomu błędu na szczeblu państwa członkowskiego.

5.5. Stosowanie euro

Wydatki poniesione w walucie innej niż euro są przeliczane na euro przez beneficjentów, przy użyciu miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały przedłożone do weryfikacji przez kontrolera. W okresie sprawozdawczym stosuje się jeden kurs wymiany.

5.6. Udział partnerów

Proces przygotowania Programu zorganizowano zgodnie z zasadą partnerstwa, o której mowa w art. 5 rozporządzenia 1303/2013 i w europejskim kodeksie postępowania w zakresie partnerstwa przyjętym przez KE w grudniu 2013 r. GP była głównym organem odpowiedzialnym za przygotowanie Programu. GP odpowiada za złożenie propozycji dokumentu programowego do rządów Litwy i Polski.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej (MSW), dekretem rządu nr 506 z dn. 9 maja 2012 r. wyznaczyło instytucję odpowiedzialną za przygotowanie, przedłożenie Komisji Europejskiej i negocjowanie z nią programów stanowiących kontynuację działalności przewidzianej w programach współpracy transgranicznej 2007-2013, w których Litwa uczestniczy.

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów (Dz.U. 2011 nr 248, poz. 1487) z dn. 18.11.2011 r., a także zgodnie z ustawą (Dz.U. 1997 Nr 141 poz. 943) z dn. 4.09.1997 r., odpowiada za nadzorowanie funduszy strukturalnych i polityki spójności w Polsce. Odpowiada również za zarządzanie i kontrolę Programów Współpracy Transgranicznej 2007-2013, a także za przygotowanie programów współpracy transgranicznej na okres 2014-2020, w których Polska uczestniczy.

Dodatkowo, w spotkaniach GP oraz przygotowywanie dokumentu programowego włączeni zostali partnerzy reprezentujący władze lokalne obszaru Programu. Stowarzyszenie Samorządów Lokalnych na Litwie reprezentuje wspólne interesy samorządów lokalnych. Do współpracy włączeni zostali również przedstawiciele z obszarów przyległych. Ściślej, w spotkaniach GP uczestniczyli partnerzy z Departamentu Rozwoju Regionalnego okręgu olickiego przy ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz z Rady ds. Rozwoju Regionalnego okręgu mariampolskiego.

Po stronie polskiej przedstawiciele z obu województw obszaru wsparcia uczestniczyli w spotkaniach GP i wnieśli swój wkład w prace nad dokumentem programowym. W pracach uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Zaangażowało się w nie również Stowarzyszenie „Euroregion Niemen”. Jego członkowie są przedstawicielami podlaskiego i warmińsko-mazurskiego samorządu lokalnego, należących do Stowarzyszenia Euroregion Niemen.

GP korzystała ze wsparcia Wspólnego Sekretariatu Technicznego oraz zespołu konsultantów JSC „BGI Consulting”. Ocena ex-ante i analiza SEA zostały wykonane przez JSC „Finovus” i JSC „AF-Consult”.

11 spotkań GP zostało zorganizowanych w celu przygotowania dokumentu programowego. Decyzje w ramach GP podejmowane były w drodze konsensusu pomiędzy delegacjami. Logika interwencji Programu została uzgodniona w ramach GP, w drodze konsensusu, bazując na priorytetach wyznaczonych przez państwa członkowskie, analizie potrzeb regionalnych i wynikach seminariów tematycznych. Każde państwo członkowskie zapewniło udział partnerów zgodnie ze swoimi ramami instytucjonalnymi i prawnymi. Regularne konsultacje ww. partnerów z członkami GP umożliwiły przekazywanie ich wniosków i wkładu na poziom Programu, tym samym zapewniając uwzględnienie opinii podmiotów zainteresowanych na wszystkich etapach procesu programowania.

Konsultacje publiczne zostały przeprowadzone w 2014 r. mając na celu poinformowanie oraz wyjaśnienie aspektów, które są uwzględnione w Programie. Celem konsultacji publicznych było również kontynuowanie dialogu i gromadzenie informacji zwrotnych od poszczególnych partnerów i grup, a także podnoszenie świadomości na temat Programu. Zainteresowane podmioty, a także społeczeństwo, otrzymały możliwość podzielenia się swoimi opiniami na temat dokumentu przed jego przedłożeniem do Komisji Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia 1303/2013 i europejskim kodeksem postępowania w zakresie partnerstwa, państwa członkowskie zagwarantują udział odnośnych partnerów ekonomicznych i społecznych oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w pracach WKM. Przewiduje się, że ci sami przedstawiciele, którzy uczestniczyli w pracach GP, będą uczestniczyć w WKM. Zapewnienie ciągłości współpracy pomiędzy etapem przygotowywania a wdrażaniem Programu przyczynia się do jego efektywnej oraz do osiągnięcia jego celów.

Na etapie wdrażania Programu, prowadzone będą konsultacje z partnerami społecznymi za pośrednictwem urzędów marszałkowskich województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Podmiotami reprezentującymi partnerów społecznych, z którymi przeprowadzane będą konsultacje wojewódzkie są:

- Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku;
- Park Naukowo-Technologiczny w Suwałkach;
- Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Na Litwie partnerzy społeczni będą zaangażowani we wdrażanie Programu poprzez komitet doradczy na rzecz programów EWT (funkcje komitetu opisano w sekcji 6 „Koordynacja”).

SEKCJA 6. KOORDYNACJA

Ograniczenie zakresu tematycznego Programu przyczynia się do jego większej koncentracji na najważniejszych kwestiach, a także do synergii z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi. Zarazem decyzja o skupieniu interwencji w ramach 4 celów tematycznych umożliwi lepszą koordynację i komplementarność z pozostałymi funduszami i programami operacyjnymi.

Umowa Partnerstwa Litwy przewiduje możliwość ustanowienia komitetu doradczego dla programów EWT w celu koordynowania działań finansowanych w ramach programów EWT oraz działań planowanych w ramach funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz innych programów. Komitet składałby się z (1) przedstawicieli instytucji odpowiadających za wykorzystywanie instrumentów finansowych programu działań i innych odnośnych instrumentów; (2) partnerów społeczno-ekonomicznych z doświadczeniem w zakresie odpowiednich dziedzin i instrumentów finansowania. Umowa Partnerstwa Litwy przewiduje, że komitet ds. programów EWT ustali i przedstawi propozycje dotyczące kwalifikowalności krajowych partnerów projektów oraz celów i rezultatów działań do osiągnięcia określonych we wnioskach, dostarczy informacje na temat programów EWT i będzie pełnił inne funkcje.

Na Litwie wprowadzono również wymianę informacji dotyczących wszystkich projektów objętych umowami pomiędzy wszystkimi instytucjami administrującymi różne programy wsparcia finansowego. Informacje dotyczące wszelkich projektów w ramach Programu zostaną dostarczone do krajowego systemu informacji na temat monitorowania funduszy strukturalnych (SFMIS). Zasoby te będą kontrolowane i analizowane w celu uniknięcia podwójnego finansowania oraz dla zapewnienia komplementarności.

Główną funkcję koordynacyjną w odniesieniu do działań w ramach Programu i innych programów operacyjnych w ramach polityki spójności, wspólnej polityki rybołówstwa i wspólnej polityki rolnej pełni w Polsce Minister właściwy dla rozwoju regionalnego.

W celu zapewnienia koordynacji polityki rozwoju w Polsce został powołany Komitet ds. Umowy Partnerstwa z kluczową rolą koordynowania wsparcia na rzecz innowacji, badań i ich powiązań z sektorem handlu, co jest priorytetem zawartym w licznych programach operacyjnych. Komitet stanowi forum rozwoju, koordynacji i monitorowania polityk rozwoju w Polsce. Skład Komitetu: minister odpowiedzialny za rozwój regionalny, przedstawiciele instytucji zarządzających, instytucje pośredniczące, partnerzy społeczni i ekonomiczni, zapewnia jakość decyzji dotyczących koordynacji i komplementarności programów operacyjnych finansowanych w ramach polityki spójności oraz innych unijnych i krajowych instrumentów finansowania. Komitet będzie wspierany przez podkomitety i grupy robocze w zakresie prowadzenia polityk horyzontalnych i innych procesów związanych z wykonywaniem Umowy Partnerstwa, w tym szczegółów dotyczących kwestii komplementarności. Podkomitety będą wydawać wytyczne, zalecenia i decyzje dotyczące koordynacji wsparcia w ramach rozmaitych instrumentów finansowych.

Koordynacja i komplementarność działań z innymi programami współpracy transgranicznej w Polsce zostanie zapewniona poprzez udział przedstawicieli

koordynatora krajowego programów współpracy terytorialnej: Departamentu Współpracy Terytorialnej w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju w pracach WKM Programu. Skład tego głównego podmiotu strategicznego Programu przyczynia się bezpośrednio do koordynacji działań podejmowanych w ramach Programu z innymi krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi.

, W Polsce koordynacja zapewniona będzie przede wszystkim dzięki Programowi Operacyjnemu Inteligentny Rozwój oraz Programowi Operacyjnemu „POWER”, finansowanym z EFS, między innymi w ramach stałych konsultacji i monitorowania wyboru projektów w celu uniknięcia pokrywania się i podwójnego finansowania działań. Cechą wyróżniającą projekty Programu będzie ich wymiar i wpływ transgraniczny działań finansowanych na obszarze wsparcia. Komplementarność z innymi programami regionalnymi finansowanymi z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz instrumentów krajowych oraz ich rola w zarządzaniu Programem zostanie zapewniona przez przedstawicieli ministerstwa odpowiedzialnego za rozwój regionalny. Koordynacja ta zostanie również zapewniona dzięki działaniom w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa wdrażanego na zewnętrznych granicach UE, jako że niektóre regiony uczestniczą w tych programach.

Kolejnym mechanizmem koordynacji w Polsce są kontrakty terytorialne. Zapewniają one synergię i komplementarność interwencji, tak aby działania realizowane w ramach Programu były skoordynowane również na szczeblu regionalnym. Cele tematyczne i osie priorytetowe Programu są opracowane jako uzupełnienie regionalnych programów operacyjnych uczestniczących województw. Reprezentacja podmiotów zainteresowanych na szczeblu regionalnym (urzędy marszałkowskie) we WKM Programu zapewni koordynację i komplementarność działań finansowanych w ramach Programu.

Dodatkowym narzędziem umożliwiającym uniknięcie podwójnego finansowania jest ocena projektów przez niezależnych ekspertów. Odnosi się to głównie do projektów w zakresie dużej infrastruktury, obejmujących załączoną dokumentację techniczną. Eksperti posiadają wiedzę o krajowych aktach prawnych oraz o sytuacji w poszczególnych regionach. Uwagi podmiotów oceniających zostaną uwzględnione przez WKM przy podejmowaniu decyzji w sprawie zatwierdzenia projektu.

SEKCJA 7. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH NAKŁADANYCH NA BENEFICJENTÓW

Obciążenia administracyjne nakładane na beneficjentów zajmujące czas poświęcony na procedury administracyjne nie zostały zbadane. Jednak przy założeniu, że czas poświęcony na procedury administracyjne znajduje następnie odzwierciedlenie w rzeczywistych kosztach administracyjnych ponoszonych przez beneficjentów, obciążenia administracyjne nakładane na beneficjentów wyrażone ilościowo można opisać za pomocą rezultatów oceny zewnętrznej. Ocena obejmowała ewaluację kosztów administracji poniesionych przez beneficjentów w okresie 2007-2013. Wykazała ona, że rzeczywiście poniesiony średni odsetek kosztów administracyjnych w porównaniu z bezpośrednimi kosztami projektu (czyli z całkowitym budżetem projektu bez kosztów administracyjnych) wynosi 13,6 procent. Rzeczywiście poniesiony średni odsetek kosztów administracyjnych (innych niż koszty personelu) w porównaniu z poniesionymi kosztami personelu wynosi 20,8 procent.

W okresie 2014-2020 planowane są działania na rzecz ograniczenia obciążeń administracyjnych. Po wydaniu zaleceń przez zewnętrznych ewaluatorów, rozważa się bardziej powszechne stosowanie stawek zryczałtowanych, pozostawiając wnioskodawcy możliwość wyboru zastosowania metody płatności: zastosowanie stawki zryczałtowanej w ustalonych limitach lub potwierdzenie kosztów pośrednich projektu poprzez uzasadnienie kosztów i dokumenty potwierdzające zwrot bez ustalonych limitów.

Planuje się również dalsze upraszczanie wniosku i dokumentów sprawozdawczych. Już w okresie 2007-2013 wnioski aplikacyjne dla Programu Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska były dostępne w formie elektronicznej, co stwarza możliwości do dalszego stosowania funkcji sprawdzania poprawności danych, formuły, makra.. Dzięki temu zmniejszone zostają obciążenia administracyjne w procedurach składania wniosków i procedurach sprawozdawczych.

W trosce o elastyczność i sprawniejsze zarządzanie projektem, beneficjenci mogą dokonać wyboru okresów sprawozdawczych. Pozwala to na zmniejszenie obciążenia administracyjnego i bardziej roztropne wykorzystanie zasobów ludzkich.

SEKCJA 8. POLITYKI HORYZONTALNE

8.1. Zrównoważony rozwój

Ogólnym celem Programu jest wspieranie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu na obszarze przygranicznym poprzez współpracę transgraniczną. Cel ten opiera się na dwóch dokumentach polityki UE na rzecz zrównoważonego rozwoju, czyli strategii „Europa 2020” i strategii UE na rzecz zrównoważonego rozwoju, kładących nacisk na zobowiązanie do rozwoju polityki ekonomicznej, społecznej i środowiskowej w ramach wzajemnego wsparcia. W szczególności, na mocy art. 8 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], wymogi ochrony środowiska, efektywnego gospodarowania zasobami, dostosowanie do zmian klimatu i łagodzenie ich skutków, różnorodność biologiczna, odporność na klęski żywiołowe oraz zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem powinny być uwzględniane przy przygotowaniu wdrażania Programu.

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie uwzględniania kwestii zrównoważonego rozwoju w polityce UE w różnych dziedzinach (COM (2009) 400) dokonuje przeglądu strategii UE na rzecz zrównoważonego rozwoju i podkreśla osiągnięcia w wymiarze zrównoważonego rozwoju w wielu dziedzinach polityki. Te ostatnie obejmują zmianę klimatu i czystą energię, zrównoważony transport, zrównoważoną konsumpcję i produkcję, ochronę i zarządzanie zasobami naturalnymi, zdrowie publiczne, włączenie społeczne, demografię i migracje, wyzwania w zakresie ubóstwa na świecie i zrównoważonego rozwoju, badania i rozwój, a także instrumenty finansowe i ekonomiczne. Priorytety inwestycyjne obejmują szereg tych dziedzin polityki. Trójaspektowa zasada zrównoważonego rozwoju (obejmująca aspekty środowiskowe, społeczne i ekonomiczne) jest szczególnie istotna dla wszystkich priorytetów inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w Programie.

Istotne jest również uwzględnienie horyzontalnej zasady zrównoważonego rozwoju przy wyborze projektów do sfinansowania w ramach Programu. Instytucje odpowiadające za wybór wniosków do dofinansowania powinny kierować się zdrowym rozsądkiem i wybierać jedynie te operacje, w przypadku których skutki interwencji nie są szkodliwe dla środowiska, a skutkują korzyściami netto w wymiarze społecznym, środowiskowym i klimatycznym. Wspólne ramy strategiczne rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR] sugerują uwzględnienie trzech zasad przy wyborze operacji. Po pierwsze, inwestycje powinny być kierowane w stronę najbardziej zasobooszczędnych i trwałych opcji. Po drugie, należy unikać inwestycji, które mogą mieć znaczący negatywny wpływ na środowisko lub klimat. Ponadto należy wspierać działania łagodzące wszelkie pozostające negatywne skutki dla środowiska lub klimatu. Również należy wziąć pod uwagę perspektywę długoterminową przy porównywaniu kosztów całego „cyklu życia” alternatywnych wariantów inwestycji.

8.2. Równe szanse i niedyskryminacja

Zasada równych szans zakłada, że istotne jest, aby wszystkie grupy społeczeństwa miały równe szanse w dostępie korzyści jakie daje Program. Zapewnienie równych szans jest szczególnie ważne w odniesieniu do najbardziej wrażliwych grup, czyli dzieci, młodzieży, osób starszych, mniejszości, osób niepełnosprawnych oraz innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Dlatego konieczne jest podejmowanie

odpowiednich kroków na rzecz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, wiek lub orientację seksualną. Zasada równych szans i niedyskryminacji jest szczególnie istotna dla celów tematycznych niniejszego Programu: CT 8 - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników, CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, CT 11 - Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.

W zgodności ze wspólnymi ramami strategicznymi rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 [CPR], instytucja zarządzająca zagwarantuje, że wszelkie produkty, towary, usługi i infrastruktura otwarte lub udostępnione do użytku publicznego i współfinansowane przez Program są dostępne dla wszystkich obywateli, w tym dla osób niepełnosprawnych. Ta horyzontalna zasada zostanie również wprowadzona w życie za pomocą poniższych odnośnych przepisów prawa krajowego i prawa UE. Dwoma dyrektywami UE mającymi szczególne znaczenie dla ochrony równości i niedyskryminacji są dyrektywa w sprawie równości rasowej (2000/43/WE) i dyrektywa w sprawie równego traktowania w obszarze zatrudnienia i pracy (2000/78/WE). Ta pierwsza zabrania dyskryminacji na tle rasy i pochodzenia etnicznego, obejmując dziedziny pracy i zatrudnienia, szkolenia zawodowego, przynależności do organizacji pracowników i pracodawców, ochrony socjalnej, w tym zabezpieczenia społecznego i ochrony zdrowia, kształcenia i dostępu do towarów i usług, które są dostępne dla społeczeństwa, w tym usług mieszkaniowych. Druga dyrektywa zabrania natomiast dyskryminacji na tle religijnym i wyznaniowym, z uwagi na wiek, niepełnosprawność i orientację seksualną, obejmując dziedziny pracy i zatrudnienia, szkolenia zawodowego i przynależności do organizacji pracowników i pracodawców. Dyrektywy te wyznaczają minimalne wymagania zapewniając efektywną ochronę prawną przed dyskryminacją w całej UE. Jako że obydwa kraje uczestniczące w Programie są państwami członkowskimi UE, przepisy zawarte w tych dyrektywach zostały przeniesione na grunt systemów prawa krajowego, zarówno w Polsce, jak i na Litwie, z dostosowaniem przepisów prawa krajowego do przepisów prawa UE. Dlatego mając na celu wprowadzenie w życie horyzontalnej zasady równych szans i niedyskryminacji, przede wszystkim interwencje finansowane w ramach Programu powinny być zgodne z prawem krajowym krajów uczestniczących w programie.

Dodatkowym środkiem, jaki beneficjenci niniejszego Programu powinni podjąć w celu właściwego wprowadzania w życie zasady horyzontalnej jest podpisanie deklaracji zawierającej zobowiązanie do przestrzegania przepisów prawa krajowego i prawa UE, chroniących równe szanse i zakazujących dyskryminacji.

8.3. Równouprawnienie płci

Równouprawnienie płci jest jedną z podstawowych zasad prawa Wspólnoty, na mocy art. 2 i art. 3 ust. 2 Traktatu UE. Przepisy te przewidują równość płci jako „zadanie” i „cel” Wspólnoty i nakładają obowiązek promowania jej we wszystkich rodzajach działalności. Cele UE dotyczące równości płci mają zapewnić równe szanse i równe traktowanie kobiet i mężczyzn oraz zwalczanie wszelkich form dyskryminacji ze względu na płeć. Horyzontalna zasada równości płci ma znaczenie dla wszystkich celów tematycznych niniejszego Programu, w szczególności dla CT 8 - Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników oraz CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

Ta horyzontalna zasada zostanie również wdrożona w odpowiednich przepisach prawa krajowego i prawa UE. Istnieją liczne dyrektywy UE odnoszące się do spraw równości płci (dyrektywa 2006/54/WE, 79/7/EWG, 2010/41/UE, 92/85/EWG, 2010/18/UE,

2004/113/WE). Wśród podstawowych dyrektyw wyróżnić można dyrektywę w sprawie równego traktowania (2006/54/WE) w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy. Konsoliduje ona szereg wcześniejszych dyrektyw w tym obszarze, szczególnie dyrektywę 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy, zmienioną przez dyrektywę 2002/73/WE. Niektóre inne dyrektywy UE, na przykład dyrektywa 75/117/EWG w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących stosowania zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet, oraz dyrektywa 97/80/WE dotycząca ciężaru dowodu w sprawach dyskryminacji ze względu na płeć, również obejmują przepisy, których celem jest wprowadzenie w życie zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet. Jako że obydwa kraje uczestniczące w Programie są państwami członkowskimi UE, przepisy zawarte w tych dyrektywach zostały przeniesione na grunt systemów prawa krajowego, zarówno w Polsce, jak i na Litwie, z dostosowaniem przepisów prawa krajowego do przepisów prawa UE. Dlatego mając na celu wprowadzenie w życie horyzontalnej polityki równości kobiet i mężczyzn, przede wszystkim interwencje finansowane w ramach Programu powinny być zgodne z prawem krajowym krajów uczestniczących w programie. Beneficjenci tego Programu powinni podjąć pewne szczególne środki na rzecz właściwego wprowadzania w życie polityki horyzontalnej. Po pierwsze wszyscy beneficjenci powinni podpisać deklarację zawierającą zobowiązanie do przestrzegania przepisów krajowych i prawa UE gwarantujących równość płci. Ponadto od administratorów projektów wymaga się znajomości liczby mężczyzn i kobiet uczestniczących w działaniach organizowanych w ramach każdej operacji. Ten rodzaj danych gromadzonych przez każdego beneficjenta umożliwi monitorowanie sytuacji w zakresie równości płci i dokonanie odnośnych ocen ex post.

SEKCJA 9. ODREBNE ELEMENTY

9.1. Ramy wykonania programu współpracy

Tabela 13: Ramy wykonania (tabela streszczająca)

Oś priorytetowa	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka miary w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023 r.)
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	3.876.753,69	19.383.768,47
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Liczba miejsc dziedzictwa stworzonych i dostosowanych do potrzeb turystów	Miejsca	2	7
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Liczba opracowanych wspólnych szlaków turystycznych	Szlaki	1	4
Ochrona środowiska i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów.	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego i promowanych powiązanych produktów	Obiekty i powiązane promowane produkty	8	40
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	2.816.703,86	14.083.519,28
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Liczba nowych lub rozszerzonych wspólnych (lub promujących współpracę) usług dla przedsiębiorstw	Usługi	2	7
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości	Liczba osób uczestniczących we wspólnych szkoleniach i	Osoby	140	700

oraz wspieranie mobilności pracowników	wydarzeniach			
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Liczba uczestników lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Osoby	140	700
Promowanie trwałego zatrudnienia o wysokiej jakości oraz wspieranie mobilności pracowników	Liczba uczestników inicjatyw na rzecz mobilności transgranicznej (wspólny)	Osoby	20	100
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	1.877.802,57	9.389.012,85
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	Liczba uczestników projektów promujących równość płci, równe szanse i włączenie społeczne ponad granicami (wspólny)	Osoby	400	2000
Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	Liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych we współpracę transgraniczną	organizacje pozarządowe	4	20
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	Wydatki (EFRR + wkład krajowy)	EUR	2.816.703,86	14.083.519,28
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja	Liczba instytucji zaangażowanych we współpracę transgraniczną	Instytucje	4	20

publiczna				
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	Liczba osób uczestniczących we wspólnych szkoleniach lub wymianie personelu	Osoby	100	500
Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawna administracja publiczna	Nowe lub rozszerzone usługi w dziedzinie opieki zdrowotnej i usług społecznych	Osoby	1	5

9.2. Wykaz partnerów biorących udział w przygotowaniu Programu Współpracy

Grupa ds. Programowania (GP) była głównym organem odpowiedzialnym za przygotowanie Programu. GP składała się z odpowiedniej liczby osób z każdego kraju reprezentujących szczebel krajowy, regionalny i lokalny. Zwykły skład GP - 5 członków zwyczajnych i 2 obserwatorów z każdego kraju. Przedstawiciele poniższych instytucji uczestniczyli w GP regularnie:

1. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej
2. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej
3. Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Polska)
4. Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego (Polska)
5. Stowarzyszenie „Euroregion Niemen” (Polska)
6. Okręg olicki (Litwa)
7. Okręg mariampolski (Litwa)
8. Stowarzyszenie Samorządów Lokalnych na Litwie

Przedstawiciele Komisji Europejskiej uczestniczyli w pracach GP w charakterze obserwatorów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Litwy zostało wyznaczone przez GP na IZ Programu. Wspólnie z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej, które zostało wyznaczone na IK, były odpowiedzialne za przygotowanie Programu.

ZAŁĄCZNIKI (zapisane jako oddzielne pliki w elektronicznych systemach wymiany danych):

- Projekt sprawozdania z oceny ex ante wraz ze streszczeniem (obowiązkowe)
(odniesienie: art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)
- Pisemne potwierdzenie zgody na treść programu współpracy (obowiązkowe)
(odniesienie: art. 8 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)
- Mapa obszaru objętego programem (w stosownych przypadkach)
- Podsumowanie programu współpracy dla obywateli (w stosownych przypadkach)